ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«*Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε*».

Ἔτος 73ον ΙΟΥΛΙΟΣ, 1937. Ἀριθ. 7

ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗ

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Τὸ μέγα γεγονὸς τῆς Πεντηκοστῆς, ἡ ἔκχυσις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐχαρακτηρίσθη ὑπὸ τῆς ἐμφανίσεως ***σημείων*** πρωτοφανῶν — φανερᾶς ἐκδηλώσεως νέας τινὸς δυνάμεως, ἥτις περιέβαλε τοὺς μαθητάς, μεταβαλοῦσα ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ τοὺς ἀπείρους, ἀτόλμους καὶ ἁπλοϊκοὺς ἐκείνους Γαλιλαίους εἰς ἐξαγγελεῖς ἀτρομήτους καὶ κήρυκας ἐμπνευσμένους τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, μὲ ἄμεσον ἀποτέλεσμα τὴν ***εἰς Αὐτὸν*** ἐπιστροφὴν τρισχιλίων ψυχῶν — πρώτην συγκομιδὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Οἰκουμένης!

Ἦτο ἀνάγκη νὰ σημανθῇ ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατὰ τρόπον παραστατικόν, μεγαλειώδη, συναρπαστικόν, ἵνα καὶ τὰ ἐκ πάσης γῆς συνηγμένα ἐν Ἱερουσαλὴμ, χάριν τῆς ἑορτῆς, πλήθη τῶν Ἰουδαίων τῆς Διασπορᾶς πεισθῶσιν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐκδηλώσεως ὑπερκοσμίας δυνάμεως, ἥτις μετέδιδεν ἄγγελμα Θεοῦ, βεβαιοῦντος ὅτι ὁ θανατωθεὶς καὶ ἐκ τῶν νεκρῶν ἀναστὰς Ἰησοῦς ὁ ἐν Οὐρανῷ ἀναλαβὼν πάλιν τὴν προαιώνιόν του δόξαν — ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ — ἦτο ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, ὅστις ἤδη ἐκάλει πάντας—καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐχθρούς Του — νὰ δεχθῶσι τὴν ἀπολύτρωσιν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ γίνωσι κήρυκες πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα τῆς καλῆς ἀγγελίας τῆς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ σωτηρίας

Ἡ ἰδέα περὶ Ἁγίου Πνεύματος ἢ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, δὲν ἦτο ξένη πρὸς τὸν Ἰουδαϊσμόν. Ὑπὸ τὴν Παλαιὰν Οἰκονομίαν, ὁ Θεὸς ἀνήγγελλε διὰ τῶν Προφητῶν τὸ θέλημά Του εἰς τὸν περιούσιον λαόν Του, ἄλλοτε μὲν ὡς προειδοποίησιν καὶ ἀπειλήν, ἄλλοτε δὲ ὡς ρητὴν διαταγὴν ἢ ὁδηγίαν. Ἀλλ᾿ ἡ κυρία ἀποστολὴ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὴν Π. Οἰκονομίαν ἦτο νὰ προετοιμάσῃ τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Μεσσίου, οὐχὶ ὡς κοσμικοῦ ἐλευθερωτοῦ ἀπὸ τὸ κράτος τῶν Ρωμαίων, ἀλλ᾿ ὡς Σωτῆρος ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἁμαρτίας. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον αἱ περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ προρρήσεις τῶν Προφητῶν ἀπεικόνιζον πιστῶς τὸν χαρακτῆρα Αὐτοῦ, τὰ ἔργα Αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ παχυλὸν διανοητικὸν σκότος τῶν ἐχθρῶν Του, οἵτινες πείσμονες καὶ ἀδιάλλακτοι, ἀπέρριψαν Αὐτὸν καὶ οὕτως ἐπέσυραν ἐφ᾿ ἑαυτοὺς καὶ ἐπὶ τοὺς ἀπογόνους των τὴν δικαίαν τιμωρίαν τῆς ἀνομίας των.

Εἰς πάσας ταύτας καὶ τὰς ἄλλας προρρήσεις των οἱ Προφῆται προέτασσον πάντοτε τὰς λέξεις; «Τάδε λέγει Κύριος».

Ὑπὸ τὴν Νέαν ὅμως Οἰκονομίαν τὸ ἔργον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐγένετο ἀτομικόν, ἐνεργούμενον ἐντὸς τῆς ψυχῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ σκοπὸν ἔχον νὰ ἀποκαλύψῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν Ἰησοῦν Χριστόν—τὸν χαρακτῆρα, τὸ ἔργον

καὶ τὴν θείαν καταγωγὴν Αὐτοῦ. Τὴν ἀποκάλυψιν δὲ ταύτην τοῦ Πνεύματος δέχεται καὶ κατανοεῖ μόνον ἡ ***πίστις,*** οὐχὶ τὸ λογικὸν τοῦ ἀνθρώπου, διότι αἱ Θεῖαι ἀποκαλύψεις δὲν ἀποτείνονται πρὸς τὸ λογικόν, ἀλλὰ μόνον πρὸς τὴν πίστιν, τὴν ἐξιδιασμένην ἐκείνην δύναμιν τῆς ψυχῆς, τὸ εἰδικὸν αἰσθητήριον, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ πεπερασμένος ἄνθρωπος λαμβάνει γνῶσιν, ἢ μᾶλλον πεῖραν, τῶν πραγμάτων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὸ Ὑπερπέραν.

Πῶς ἐνεργεῖται ἡ ἀναγνώρισις αὕτη εἶναι μυστήριον. Μόνον ὁ λαβὼν πεῖραν τῆς δυνάμεως ταύτης δύναται νὰ περιγράψῃ τὴν ὁλόψυχον βεβαιότητα καὶ τὴν αὐθόρμητον ἀποδοχὴν τῆς ἀποκαλύψεως ὑπὸ τῆς πίστεως. Χαρακτηρίζων τὴν ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ Αὐτοῦ Πέτρου ἀναγνώρισιν τῆς ἀληθοῦς θείας προελεύσεως καὶ καταγωγῆς του, ὁ Κύριος ἡμῶν ἀνεφώνησε: «Μακάριος εἶσαι, Σίμων, υἱὲ τοῦ Ἰωνᾶ, διότι σὰρξ καὶ αἷμα δὲν σοὶ ἀπεκάλυψε [τοῦτο], ἀλλ᾿ ὁ Πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. ις΄. 17).

Ἡ ποικιλία τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διεκρίθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου καὶ τῶν Ἀποστόλων, ἀναλόγως ἑκάστης τῶν ἐνεργειῶν τούτων. ***Παράκλητον*** ὠνόμασεν Αὐτό, ὡς μέλλον νὰ ἀποσταλῇ πρὸς παρηγορίαν τῶν μαθητῶν καὶ πρὸς ἀναπλήρωσιν Ἑαυτοῦ πλησίον των.

Τὸ ὀνομάζει καὶ ***Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας,*** τὸ ὁποῖον ὁ κόσμος οὔτε βλέπει οὔτε γνωρίζει, καὶ προσθέτει: «Σεῖς ὅμως γνωρίζετε αὐτό, διότι ***μένει μεθ᾿ ὑμῶν καὶ ἐν ὑμῖν θέλει εἶσθαι».*** Ὑπονοῶν μὲ τοῦτο, ὅτι τὸ ἔργον εἶχεν ἤδη ἀρχίσει εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν.

Χαρακτηρίζει ὁ Κύριος τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ ὡς ***Διδάσκαλον*** τῶν θείων ἀληθειῶν, ὡς ***Ὑπομνηστὴν*** καὶ Ἑρμηνευτὴν τῶν λόγων Αὐτοῦ. «Ταῦτα ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς, ἐνῷ εὑρίσκομαι μεθ᾿ ὑμῶν. Ὁ δὲ Παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ ὁποῖον ὁ Πατὴρ θέλει πέμψει ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος θέλει σᾶς διδάξει πάντα καὶ σᾶς ὑπενθυμίσει πάντα ὅσα εἶπον πρὸς ὑμᾶς» (Ἰωάν. ιδ΄. 26).

Τὸν ὀνομάζει ***Μάρτυρα,*** συμμαρτυροῦντα μετὰ τῶν μαθητῶν περὶ Χριστοῦ: «Ὅταν ὅμως ἔλθῃ ὁ Παράκλητος, τὸν ὁποῖον ἐγὼ θὰ πέμψω πρὸς ὑμᾶς παρὰ τοῦ Πατρός, ***τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, τὸ ὁποῖον παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται, Ἐκεῖνος θέλει μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ σεῖς μαρτυρεῖτε, διότι ἀπ᾿ ἀρχῆς μετ᾿ ἐμοῦ εἶσθε».***

Ἀνακεφαλαιῶν δὲ τὰς ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὡς ***Πνεύματος Ἀληθείας,*** λέγει: «Ἔτι πολλὰ ἔχω νὰ εἴπω πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ δὲν δύνασθε τώρα νὰ βαστάζητε [αὐτά]. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, θέλει σᾶς ὁδηγήσει εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Διότι δὲν θέλει λαλήσει ἀφ᾿ ἑαυτοῦ, ἀλλ᾿ ὅσα ἂν ἀκούσῃ θέλει λαλήσει καὶ θέλει σᾶς ἀναγγείλει τὰ μέλλοντα. Ἐκεῖνος θέλει δοξάσει ἐμέ, διότι ἐκ τοῦ ἐμοῦ θέλει λάβει καὶ ἀναγγείλει πρὸς ὑμᾶς. Πάντα ὅσα ἔχει ὁ Πατήρ, ἐμοῦ εἶναι· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ θέλει λάβει καὶ ἀναγγείλει πρὸς ὑμᾶς» (Ἰωάν. ις΄. 12—15).

Καὶ τὴν εὐρυτέραν, τὴν πρὸς τὸν ἀμετανόητον εἰσέτι Κόσμον ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, γνωστοποιεῖ ὁ Κύριος πρὸς τοὺς μαθητὰς μικρὸν πρὸ τοῦ ἀποχωρισμοῦ Αὐτοῦ ἀπ᾿ αὐτῶν: «***Συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω, διότι ἐὰν δὲν ἀπέλθω, ὁ Παράκλητος δὲν θέλει ἐλθεῖ πρὸς ὑμᾶς·***

Ἐὰν δὲ ἀπέλθω, θέλω πέμψει αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος, θέλει ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως» (¹).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι κυρίως ***ἀτομικόν***, ἐνεργούμενον ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου τὸ πρῶτον. Ἐξ ἄλλου ὅμως εἶναι καὶ ***γενικόν***, ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν πιστῶν ἐνεργούμενον, ἢ ἐπὶ τῶν ψυχῶν, αἵτινες εἶναι ἤδη προητοιμασμέναι, ὅπως μετὰ χαρᾶς δεχθῶσι τὴν ἐπίδρασίν του. Ταύτην τὴν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐνοίκησιν καὶ ἐπίδρασιν ὑπονοεῖ ἡ Ἀποστολικὴ ἀπόλυσις, ἥτις ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν ἑκάστου τῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος: «Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Πατρὸς καὶ ἡ ***κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν»***.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ἐκχύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὑπῆρξεν ἡ ***γέννησις τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ***— ὡς συντέλεσις τοῦ ἐπιγείου ἔργου τοῦ Χριστοῦ. Κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Σωτῆρος εἰς τοὺς οὐρανοὺς εἶχεν ἀφήσει τὰ σπέρματα τῆς Ἐκκλησίας ἐμπεφυτευμένα εἰς ὀλίγας ψυχάς, ὅπου εἶχον ἤδη ἀναφανεῖ τὰ πρῶτα ἴχνη τοῦ φυτοῦ τῆς Θείας Χάριτος, εἰς πολλοὺς δὲ ἄλλους ἡ διδαχὴ καὶ τὰ θαύματα Αὐτοῦ εἶχον προετοιμάσει τὸ ἔδαφος πρὸς ἀποδοχὴν τοῦ σπόρου. Ἀλλὰ τὸ θαῦμα τῆς Πεντηκοστῆς—ἡ ραγδαία ὁμαδικὴ εἰς τὸν Χριστὸν προσχώρησις τρισχιλίων ἀκροατῶν τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου—ὑπῆρξεν ἓν νέον «γενηθήτω φῶς» τοῦ Θεοῦ. Καὶ φῶς ἐγένετο, ὑπὸ τὴν φωτεινὴν κάθοδον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τὸ θαῦμα τῆς Πεντηκοστῆς ἀποτελεῖ τὸ προσφιλὲς ὄνειρον καὶ τὸ ἰδανικὸν τῶν πλείστων ἀφωσιωμένων ἐργατῶν τοῦ Ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου, εἴτε ποιμένες ψυχῶν εἶναι, εἴτε διδάσκαλοι ἢ καὶ ἁπλοῖ ἄνευ τινὸς ἀξιώματος ἐργάται.

Ἡ ἱστορία τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς Πεντηκοστῆς μέχρι σήμερον ἀναγράφει πολλὰς ὁμαδικὰς ἐκδηλώσεις μετανοίας καὶ ἐπιστροφῆς εἰς τὸν Χριστόν, συνεπείᾳ τοῦ κηρύγματος τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας. Ἀλλ' ἡ ἐξέτασις τῶν συντελεστῶν, οἵτινες ὑπῆρξαν εὐνοϊκοὶ πρὸς μίαν τοιαύτην περιφανῆ ἐκδήλωσιν τῆς Θείας δυνάμεως κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἀποδεικνύουν ὅτι δὲν ἦσαν ξέναι αὗται πρὸς τὸν εἰδικὸν χαρακτῆαα τῆς ἐκδηλώσεως ταύτης.

Κατὰ τὴν ρητὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου, τὴν δοθεῖσαν ὀλίγας στιγμὰς πρὸ τῆς ἀναλήψεως Αὐτοῦ, οἱ μαθηταὶ ὤφειλον νὰ παραμείνωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ, ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ ὁμοθυμαδόν, ἕως οὗ λάβωσι τὸ βάπτισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Πιστοὶ πρὸς τὴν διαταγὴν τοῦ Κυρίου οἱ μαθηταὶ συνεκέντρωσαν εἰς τὸ ἀνώγαιον, ὅπου συνηθροίζοντο κατὰ συνήθειαν, τοὺς 120 πιστούς, οἵτινες ἀπετέλουν τὸ ἀνεπίσημον σῶμα τῆς ἀκολουθίας τοῦ Κυρίου. Ἐκεῖ δέ, ἐν Χριστιανικῇ

(¹) «Περὶ ἁμαρτίας» σημαίνει ἐδῶ τὴν κατ' ἐξοχήν, τὴν θανάσιμον ἁμαρτίαν τῆς ἀπορρίψεως τῆς διὰ τοῦ Χριστοῦ σωτηρίας. «Περὶ δικαιοσύνης» σημαίνει τὴν μὴ ἀποδοχὴν τῆς προσφερομένης εἰς τὸν ἁμαρτωλὸν δικαιοσύνης τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν καὶ μόνην ἀναγνωρίζει καὶ δέχεται ὁ Θεός. «Περὶ κρίσεως» σημαίνει ὅτι ἀπὸ τοῦδε ἤρχισεν ἡ κατάκρισις τῶν ἐχθρῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν σατανικῶν μεθόδων, διὰ τῶν ὁποίων καταπολεμοῦσι τὸν Λόγον Αὐτοῦ. Ἀλλὰ προλέγων τὴν τελικὴν κατάκρισιν πάντων τούτων, ὁ Κύριος παρουσιάζει τὴν μέλλουσαν βεβαίαν καταδίκην τοῦ Σατανᾶ—τοῦ ἄρχοντος τοῦ κόσμου τούτου—ὡς γεγονὸς ἤδη τετελεσμένον, ὡς καὶ εἶναι πράγματι ἐν τῇ προγνώσει καὶ βουλήσει τοῦ Θεοῦ.

συμπνοίᾳ καὶ ἐλπίδι, διῆγον τὰς ἐννέα ἢ δέκα ἡμέρας, αἵτινες ἐμεσολάβησαν μεταξὺ τῆς Ἀναλήψεως καὶ τῆς Πεντηκοστῆς, προσευχόμενοι ὁμοῦ καὶ ἰδιαιτέρως, ἀναπολοῦντες τὰς σκηνὰς τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ λατρευτοῦ των Διδασκάλου, ψάλλοντες βεβαίως ψαλμοὺς καὶ ἀπαγγέλλοντες προφητείας σχετικὰς μὲ τὴν ἐπάνοδόν Του, καὶ ἐν γένει διάγοντες εἰς γαλήνιον περιβάλλον, ἕωσοῦ ἤθελε φανῇ ἡ «ἐξ ὕψους δύναμις». Ἐδημιουργήθη ὑπ' αὐτῶν τοιουτοτρόπως μία ἀτμόσφαιρα ἐμπιστοσύνης, βεβαιότητος, χαρᾶς καὶ ἀγάπης ἀδελφικῆς, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς δισταγμὸς ἢ φόβος ἦτο δυνατὸν νὰ διαταράξῃ καὶ οὕτω προητοιμάσθη τὸ ἔδαφος διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς καρδίας πλήρεις πίστεως καὶ εὐγνωμοσύνης.

Εἰς τοὺς ἀναμένοντας εἰς Ἱεροσόλυμα τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος — τὴν οὐράνιον βροχὴν ἐπὶ τοῦ μικροῦ ἀγροῦ, τὸν ὁποῖον ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ ἐκαλλιέργουν, ἥτις θὰ ἔδιδε τὴν βλάστησιν εἰς τὸ φυτώριον τῆς πίστεως— οὐδεμία ὑπῆρχεν ἀμφιβολία ἢ δυσπιστία ἢ φόβος. Καὶ ἐν καιρῷ τῷ ὡρισμένῳ, ἦλθεν ἡ οὐράνιος βροχὴ τοῦ Θείου Πνεύματος, ὄχι εἰς ὀλίγας σταγόνας, ἀλλ' ἐν δυνάμει — δροσίζουσα τὴν διψασμένην γῆν καὶ δίδουσα ζωὴν εἰς τὰ νεαρὰ φυτὰ τοῦ ἀναμένοντος ἀγροῦ. Μετὰ τὴν ἐκδήλωσιν ταύτην τῆς Θείας εὐνοίας, ἡ ἀρτισύστατος Ἐκκλησία, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἰσῆλθεν εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐνεργείας, διὰ τὸ ὁποῖον τὴν προώρισεν ὁ Κύριος, ὅτε ὡς τελευταίαν Του ὑποθήκην παρήγγειλεν εἰς τοὺς μαθητάς Του: «Πορευθέντες, μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη!».

ΕΥΛΟΓΙΑΙ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΑΙ

«Παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν». (Λουκ. ιβ'. 48).

Ὀλιγίστους μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων θὰ εὕρῃ τις ἀρκουμένους εἰς τὰ παρόντα· τοὐναντίον οἱ πλεῖστοι ἐπιθυμοῦσι πάντοτε πλειότερα τῶν ὅσα ἔχουσι. Τοῦτο συμβαίνει, διότι οἱ ἄνθρωποι κοινῶς ἀποβλέπουσιν εἰς τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου, εἴτε τὰ ὑλικά, εἴτε καὶ τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐπίδοσιν, ὡς κτῆμα ἑαυτῶν πρὸς ἀπόλαυσιν, οὐδόλως δὲ σκέπτονται περὶ τῆς εὐθύνης, ἥτις ἐπιβαρύνει πάντα ἄνθρωπον ἔχοντα ἀγαθόν τι, κατὰ πόσον μεταχειρίζεται αὐτὸ πρὸς τὸν ἀνήκοντα σκοπὸν καὶ κατὰ τὸν προσήκοντα τρόπον. Οὕτως ὁ πλούσιος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νομίζει ἑαυτὸν κύριον τοῦ πλούτου του καὶ δὲν σκέπτεται ὅτι ἡμέραν τινὰ θὰ κληθῇ νὰ δώσῃ λόγον περὶ τῆς χρήσεως αὐτοῦ ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ· ὁ κάτοχος εἰδικῆς τινος ἱκανότητος ζητεῖ ἴσως νὰ ἐκμεταλλευθῇ αὐτὴν πρὸς ἴδιόν του ὄφελος, ἀδιαφορῶν ἂν ὁ τρόπος, καθ' ὃν χρησιμοποιεῖ τὴν ἱκανότητα αὐτοῦ, ἐπιφέρει ζημίαν καὶ βλάβην εἰς τοὺς ἄλλους· ὁ πεπαιδευμένος ἔχει τὸν πειρασμὸν νὰ ἐπιδεικνύῃ τὴν παιδείαν του καὶ νὰ ἐπιζητῇ ἀναγνώρισιν τῆς ὑπεροχῆς του, ἀντὶ νὰ χρησιμοποιῇ τὰς γνώσεις του πρὸς διαφώτισιν καὶ ἐξύψωσιν τῶν ὀλιγώτερον αὐτοῦ ὑπὸ τῶν περιστάσεων

εὐνοηθέντων. Τί θὰ ἐλέγομεν περὶ τοῦ ταμίου μεγάλης τινὸς Τραπέζης, ὅστις ἔχων εἰς χεῖρας αὐτοῦ ἑκατομμύρια ἤθελεν ἐξ αὐτῶν δαπανᾷ πρὸς σκοποὺς ἰδιωτικούς, ἀγοράζων ἐξ αὐτῶν ἔπιπλα πολυτελῆ διὰ τὴν κατοικίαν του καὶ παραθέτων συμπόσια εἰς τοὺς φίλους του; Δὲν θὰ ἐξηγειρόμεθα κατ' αὐτοῦ ὡς καταχρασθέντος τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Καταστήματος καὶ δὲν θὰ ἐκρίνομεν αὐτὸν ἄξιον νὰ διέλθῃ τὰς ὑπολοίπους ἡμέρας του ἐν τῇ εἱρκτῇ; Ἀλλὰ μήπως πᾶς πλούσιος δὲν εἶναι ταμίας τῆς μεγάλης Τραπέζης τοῦ Θεοῦ; Τίς ποτε ἀπεκόμισεν, ἀπερχόμενος τοῦ κόσμου τούτου, καὶ αὐτὸν ἔτι τὸν ὀβολὸν τοῦ Χάρωνος; Οὐδεὶς ἄρα εἶναι κύριος ὧν ἔχει ἀγαθῶν, ἀλλ' ἁπλῶς ταμίας καὶ διαχειριστής. Πόσον διάφοροι θὰ ἦσαν αἱ σχέσεις κεφαλαίου καὶ ἐργασίας σήμερον καὶ ἡ ὅλη οἰκονομικὴ κατάστασις τῶν ἐθνῶν, ἐὰν ἡ ἀντίληψις αὕτη γενικῶς ἐπρυτάνευε! Παρ' ἡμῖν εὐτυχῶς ὑπῆρξαν καὶ μεγάλαι ψυχαί, καὶ εἶναι μέγας ὁ κατάλογος τῶν μεγάλων ἐθνικῶν εὐεργετῶν· ἀλλὰ φόβος ὑπάρχει μὴ ὁ κατάλογος οὗτος δὲν αὐξάνηται προϊόντος τοῦ χρόνου καθ' ἣν ἔδει ἀναλογίαν. Τὸ πνεῦμα τῆς ἀπλήστου πλεονεξίας πρὸς ἀτομικὴν χρῆσιν καὶ ἀπόλαυσιν εὑρίσκει σήμερον κατοικίαν εἰς πολλὰς καρδίας, τὰς ὁποίας ψυχραίνει πρὸς πᾶν ὅ,τι μέγα καὶ ὑψηλὸν καὶ ὑποδουλοῖ εἰς ὅ,τι εὐτελὲς καὶ μικρόν. Μακάρια τὰ ἄτομα, παρ' οἷς καλλιεργεῖται ἡ ἀντίληψις αὕτη, ὅτι πᾶν ἀγαθὸν συνοδεύεται καὶ ὑπὸ τῆς ἀναλογούσης εὐθύνης ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν αὐτοῦ, καὶ μακάριοι οἱ λαοί, παρ' οἷς τοιαῦτα ἄτομα ἀφθονοῦσι, μάλιστα εἰς τὰς ὑψηλὰς καὶ βαρυσημάντους θέσεις.

Ὅτε ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας Βικτωρία, μόλις δωδεκαετής, ἔμαθε κατὰ πρῶτον παρὰ τῆς παιδαγωγοῦ αὐτῆς ὅτι ἔμελλε πολὺ ταχέως νὰ κληθῇ εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον τοιούτου ἀχανοῦς κράτους, εἶπεν εἰς αὐτήν: «Πολλὰ κοράσια τῆς ἡλικίας μου θὰ ἐθεώρουν τὴν τύχην μου ἐξόχως λαμπράν. Ὑπάρχει λαμπρότης, ἀλλὰ ***καὶ πόση εὐθύνη!»*** Καὶ εἶναι γνωστὸν πόσον συνετῶς καὶ μετὰ πόσης δικαιοσύνης καὶ μετριοπαθείας ἐκυβέρνησεν, ὥστε οἱ ὑπήκοοι αὐτῆς, ἀφ' οὗ ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, τὴν ἐκάλεσαν Βικτωρίαν τὴν ἀγαθήν.

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ποιεῖ ἡμᾶς καὶ ἐν τούτῳ προσεκτικοὺς δεικνύων τὴν εὐθύνην, ἥτις εἶναι ἀναποσπάστως συνδεδεμένη πρὸς πᾶν ἀγαθόν, πρὸς πᾶσαν εὐλογίαν, ἣν διὰ τῆς προνοίας καὶ ἀγαθότητος Αὐτοῦ ἀπολαμβάνομεν.

Α'.—***Εἰς ὅν τινα ἐδόθη πολύ, πολὺ θέλει ζητηθῇ παρ' αὐτοῦ.*** Ἐνταῦθα ἀνάγκη πρῶτον νὰ προλάβωμεν δυνατὴν παρεξήγησιν· διότι ἐνδέχεται νὰ σκεφθῇ τις ὅτι, ἐὰν ἡ εὐθύνη τοῦ ἀνθρώπου ἦναι τοσούτῳ μεγαλειτέρα, ὅσῳ πλειότερα τὰ ἀγαθά, ὧν γίνεται κύριος, τότε προτιμότερον εἶναι νὰ μὴ ἀγωνίζηταί τις ὅπως βελτιώσῃ τὴν θέσιν του καὶ ἀναπτύξῃ ἑαυτόν, ἵνα ἀποφύγῃ τὴν ἀκολουθοῦσαν εὐθύνην. Ἀλλὰ δὲν εἶναι δύσκολον ὁ τοιοῦτος νὰ ἐννοήσῃ ὅτι καὶ τὸ νὰ ἦναι εἰς αὐτὸν δυνατὸν ἀγωνιζόμενος νὰ βελτιώσῃ ἑαυτὸν καὶ τὴν θέσιν του εἶναι ἀγαθὸν καὶ ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ εὐλογία, δι' ἣν ἔχει εὐθύνην, ἐὰν ἀμελήσῃ αὐτῆς.

Ἀλλὰ θὰ εἴπῃ τις ἴσως: «Εὐθύνην ἔχουσιν οἱ ἔχοντες ἀγαθά· ἀλλ' ἐγὼ στεροῦμαι αὐτῶν. Πλούσιος δὲν εἶμαι· μεγιστὰν ἢ ἐπίσημος δὲν εἶμαι· φιλόσοφός τις ἢ πολυμαθὴς δὲν εἶμαι· ἄρα εἶμαι ἐλεύθερος πάσης εὐθύνης, καὶ ἡ περὶ εὐθυνῶν διδασκαλία σου εἶναι περιττὴ δι' ἐμέ». Ἀλλ' οὐδεὶς ὑπάρχει μὴ λαβὼν

ἀγαθὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ μεγάλα μάλιστα, περὶ ὧν ἴσως οὐδέποτε ἐσκέφθη. Ἴδωμεν πόσα ἀγαθά, πόσας εὐλογίας ἔχει λάβει ἕκαστος ἡμῶν.

1. Ἐδόθη εἰς ἡμᾶς *ζωή*, ἥτις εἶναι πολύτιμον ἀγαθόν, οὐχὶ ἁπλῶς ὡς ὕπαρξις, ἀλλ' ὡς χρόνος ἀναγκαιοτάτης προπαρασκευῆς διὰ τὴν ἀκολουθοῦσαν ἀτελεύτητον αἰωνιότητα. Ἡ σκέψις αὕτη περιβάλλει τὴν ἐπίγειον ἡμῶν ζωὴν μὲ ἀπερίγραπτον σοβαρότητα. Ποῦ καὶ πῶς θὰ διέλθω τὴν αἰωνιότητα ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν ὀλίγων ἐτῶν, τὰ ὁποῖα διέρχομαι ἐπὶ τῆς γῆς. Τοῦ μαθητοῦ οἱ ὀλίγοι μῆνες, οὓς διέρχεται ἐπὶ τῶν σχολικῶν βάθρων, παρέχουσιν αὐτῷ, ἂν καλῶς ἐχρησιμοποιήθησαν, τὴν παρρησίαν εἰς τὰς ἐξετάσεις καὶ τὸν βαθμόν, ὅστις πληροῖ τὴν παιδικήν του καρδίαν χαρᾶς καὶ ἱκανοποιήσεως. Τοῦ γεωργοῦ ἡ κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα ἐργατικότης καλύπτει τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ χρυσῶν καὶ ὑπὸ τοῦ βάρους προσκλινόντων ἀσταχύων ἀναμενόντων τοῦ θεριστοῦ τὸ δρέπανον καὶ τοῦ λικμιστοῦ τὸ πτυάριον. Οὕτω καὶ ὁ Ἀπόστολος βοᾷ: «Μὴ πλανᾶσθε· ὁ Θεὸς δὲν ἐμπαίζεται· ἐπειδὴ ὅ,τι ἂν σπείρῃ ὁ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θέλει θερίσῃ» (Γαλ. Ϛ'. 7.).

2. Ἡ ***ὑγεία*** εἶναι ἕτερον ἀγαθὸν πολύτιμον καὶ εὐτυχῶς κοινότατον. Πόσον θλιβόμεθα ὅταν πρόσωπον ἀγαπητὸν καταληφθῇ ὑπὸ νόσου, ὅταν βλέπωμεν αὐτὸ πυρέσσον ἢ στενάζον ἐξ ἀλγηδόνων ἢ μαραινόμενον καὶ βαθμηδὸν ἐκλεῖπον! Τότε ἀρχίζομεν νὰ ἐκτιμῶμεν τὴν ὑγείαν καὶ νὰ κηρύττωμεν αὐτὴν ὡς τὸ πολυτιμότατον τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν. Ἀλλὰ ποία χρῆσις γίνεται συνήθως τῆς ὑγείας; Ὡς ὁ ἄσωτος διασκορπίζει τὴν περιουσίαν αὐτοῦ εἰς ἀπολαύσεις ἀπηγορευμένας, οὕτως οἱ πλεῖστοι τὴν ὑγείαν αὐτῶν σπαταλῶσιν εἰς ἐξυπηρέτησιν σκοπῶν φαύλων καὶ ἔργων ἀπρεπῶν, ταχέως δέ, ὡς ἐκεῖνος, ἐξαντλοῦσιν αὐτήν, καὶ θερίζουσι τῆς μωρίας αὐτῶν τοὺς καρπούς.

3. Οἱ πλεῖστοι ἔχομεν ***οἰκογενειακὸν κύκλον*** καὶ ***κύκλον φιλικόν,*** ἐν οἷς ἀναστρεφόμεθα καὶ δι' ὧν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν παροικία καλλύνεται καὶ φαιδρύνεται. Ἱερὸς κύκλος ἡ οἰκογένεια, ἐν ᾗ κυρίως μορφοῦται ἡ ψυχὴ καὶ σιωπηλῶς σφυρηλατεῖται ὁ χαρακτήρ, ἐὰν τὸ Εὐαγγέλιον κατέχῃ ἐν αὐτῇ ἣν θέσιν δικαιοῦται νὰ κατέχῃ, ἐὰν ὁ Θεὸς ἦναι ἐν αὐτῇ γνωστὸς καὶ ὑπάρχῃ ἱδρυμένος ὁ βωμὸς τῆς οἰκογενειακῆς προσευχῆς. Ἀλλὰ ταῦτα δυστυχῶς εἶναι σπάνια πράγματα καὶ ἄγνωστα, ἐνίοτε δὲ τὴν θέσιν αὐτῶν κατέχουσι τυπικαί τινες φράσεις καὶ πράξεις, κραυγαὶ δὲ καὶ διαπληκτισμοὶ καὶ ἀντεγκλήσεις εἶναι τὸ ἐκ τῶν συνήθων οἰκογενειῶν ἀναδιδόμενον ἀποτρόπαιον ἄρωμα. Ὁ δὲ φιλικὸς κύκλος, ὅστις ὤφειλε νὰ ἦναι ἡ δι' ἁγνῶν δεσμῶν σύσφιγξις πλειοτέρων ὑπάρξεων πρὸς ἀμοιβαίαν παραθάρρυνσιν πρὸς ὅ,τι καλὸν καὶ εὐγενές, μετατρέπεται πολλάκις εἰς εἶδος συμμορίας πρὸς τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἐπιδίωξιν ἐλαφρῶν ἢ καὶ πονηρῶν σκοπῶν.

4. Τὸ ***ἐπάγγελμα*** ἑκάστου, δι' οὗ πορίζεται ἐντίμως τὰ πρὸς τὸ ζῆν, εἶναι ἄλλη σπουδαία εὐλογία. Δυστυχεῖς ἐκεῖνοι οἵτινες, ἀνατραφέντες ἐν ἀφθονίᾳ καὶ χλιδῇ, ἠδικήθησαν ὑπὸ τῶν κακῶς σκεπτομένων γονέων αὐτῶν, νομισάντων περιττὸν ἢ καὶ ταπεινωτικὸν νὰ προικίσωσι τὰ τέκνα των διά τινος ὡρισμένης ἱκανότητος, ἐν ᾧ ὑπῆρξαν ἡγεμόνες οἵτινες, σοφώτερον σκεπτόμενοι, ἐπέβαλλον εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν νὰ τελειοποιηθῶσιν εἴς τι ὡρισμένον ἐπάγγελμα. Πόσοι ἐκ τῶν ἐξορίστων Ρώσσων εὐγενῶν θὰ ηὔχοντο νὰ ἐγίνωσκον καλῶς τέχνην τινά,

δι᾽ ἧς νὰ πορισθῶσιν ἀξιοπρεπῶς τὸν ἄρτον τῆς ἐξορίας αὐτῶν, ἀντὶ νὰ περιφέρωνται εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων πωλοῦντες εὐτελῆ πράγματα καὶ σχεδὸν ζῶντες ἐξ ἐπαιτείας! Ἀλλ᾽ ἐξ ἄλλου πόσοι, προικισθέντες μὲ τὴν ἱκανότητα ὡρισμένου ἐπαγγέλματος, φαίνονται ὡς βαρυνόμενοι καὶ περιφρονοῦντες αὐτό, ἀντὶ νὰ προσπαθῶσι νὰ ἐξυψώσωσι τὸ ἐπάγγελμά των καὶ τελειοποιηθῶσιν εἰς αὐτό!

5. Ἡ ***γνῶσις τῶν γραμμάτων*** εἶναι ἄλλο ἀγαθὸν πολυτιμότατον. Ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις εἶναι σήμερον τόσον πρόχειρος, ὥστε εἶναι ἀδικαιολόγητος ὁ ἀφίνων τὰ τέκνα αὐτοῦ ὅλως ἀγράμματα. Καὶ εἶναι ἰδίως καταισχύνη δι' Ἕλληνα νὰ ἦναι ἀγράμματος. Ἐὰν οἱ τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος νεώτεροι ἡμῶν πρόγονοι, οἱ μανθάνοντες τὰ γράμματα κρυφίως καὶ κατὰ τὰς νύκτας, ἠγείροντο ἐκ τῶν τάφων αὐτῶν, ἀναμφιβόλως θὰ κατεδίκαζον εἰς τὴν παρ᾽ αὐτοῖς ἐν χρήσει «φάλαγγα», ἤτοι, τὸν ἐπὶ τῶν πελμάτων τῶν ποδῶν ῥαβδισμόν, τὸν ἄθλιον ἐκεῖνον, ὅστις Ἕλλην ὤν, ἤθελε τολμήσῃ νὰ ἀφήσῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἀμέτοχα τῶν γραμμάτων. Ἀλλὰ πρὸς τί τὰ γράμματα; Τίς ὁ εὐγενέστατος αὐτῶν σκοπὸς καὶ ἡ ἀναγκαιοτάτη χρῆσις; Οὐχὶ βεβαίως ἡ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀνηθίκων ἢ καὶ ἀνοήτων μυθιστορημάτων, οὔτε ἁπλῶς ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἐφημερίδων καὶ ἡ γνῶσις τῶν νέων τῆς ἡμέρας, ἀλλ᾽ ἡ εὐκολία, ἣν παρέχουσιν εἰς ἕκαστον, νὰ ἀναγνώσῃ καὶ ἴδῃ ἰδίοις ὀφθαλμοῖς τί λέγει ὁ Θεὸς πρὸς ἡμᾶς ἐν ταῖς Γραφαῖς. Εἴθε νὰ κατανοηθῇ τοῦτο καλῶς ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὅλως ἀναπολόγητος ἐνώπιον τοῦ Κριτοῦ θὰ μείνῃ ἐκεῖνος ὅστις, γινώσκων νὰ ἀναγινώσκῃ, δὲν ἐφρόντισε νὰ ἀναγνώσῃ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ!

6. Ὅτι ὑπάρχει τόση εὐκολία νὰ ἀποκτήσῃ τις καὶ ἔχῃ πρὸς χρῆσιν αὐτοῦ τὸν ***Λόγον τοῦ Θεοῦ,*** εἶναι ἄλλη πολυτιμοτάτη ἐκ μέρους Αὐτοῦ εὐλογία. Ὑπάρχουσιν ἐν ταῖς μεγάλαις βιβλιοθήκαις τῆς Εὐρώπης ἐπιμελέστατα φυλαττόμενα ἀντίγραφα ἀρχαῖα τῆς Καινῆς Διαθήκης ἀναγόμενα εἰς πολὺ ἀρχαίαν ἐποχὴν μέχρι τῆς 4ης ἑκατονταετηρίδος μετὰ Χριστόν· ἀποτελοῦνται δὲ ἐκ μεμβράνης, καὶ τὰ ἀρχαιότερα αὐτῶν εἶναι γεγραμμένα καθ᾽ ὁλοκληρίαν διὰ κεφαλαιωδῶν γραμμάτων. Πόσον δαπανηρὸν ἦτο τότε νὰ ἀποκτήσῃ τις ἓν ἀντίγραφον! Καὶ ὅμως Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐπανειλημμένως ἐλέγχει καὶ πλουσίους καὶ πτωχοὺς μὴ ἔχοντας τὰ βιβλία τῶν Γραφῶν (εἰς Λάζαρον Λόγος γ'· εἰς Ἰωάννην ὁμιλία ια')· τόσον ἀναγκαίαν τὴν κτῆσιν αὐτῶν ἐκήρυττεν. Ἡμεῖς δὲ σήμερον δυνάμενοι ἀντὶ εὐτελεστάτου ποσοῦ νὰ ἔχωμεν ὁλόκληρον τὴν Παλαιὰν καὶ Καινὴν Διαθήκην, οἱ πλεῖστοι ἀμελοῦμεν ἢ προφασιζόμεθα ἀνοήτους τινὰς καὶ ἀνελευθέρους προφάσεις. Πῶς λοιπὸν δὲν θὰ ἦναι ἔνοχος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὁ ἀμελήσας ἢ καταφρονήσας τοιούτου διὰ τῶν εὐλογιῶν Αὐτοῦ ἐξασφαλισθέντος καὶ εἰς ἡμᾶς ἀντὶ εὐτελεστάτης τιμῆς προσφερομένου ἀγαθοῦ; Τί δὲ νὰ εἴπωμεν περὶ τοῦ μεγάλου προνομίου, ὅπερ εἰς ἡμᾶς ἰδιαιτέρως ἐδόθη, ὅτι εἰς τὴν προγονικὴν ἡμῶν γλῶσσαν ἐγράφη ὁλόκληρος ἡ Καινὴ Διαθήκη; Πῶς πρέπει νὰ κρύψωμεν τὸ πρόσωπον ὑπ᾽ αἰσχύνης, ὅτι τόσον ὀλίγον ὁ νεώτερος Ἕλλην ἀναγινώσκει τὸν τόμον τοῦτον, ἂν καὶ ὑπάρχῃ καὶ ἐν μεταφράσει εἰς γλῶσσαν ἣν κατανοεῖ;

7. Ἀλλ᾽ ἂν αἱ Γραφαὶ ἦναι πολύτιμοι, εἶναι ὡς ἐκ τοῦ πολυτίμου αὐτῶν περιεχομένου, κέντρον τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ***Ἰησοῦ Χριστοῦ***

διδασκαλία. Τίς εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, καὶ διὰ τί ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον· τί ὑπὲρ ἡμῶν ἔπραξε καὶ τί εἰς ἡμᾶς προσφέρει· πόθεν μᾶς παραλαμβάνει, καὶ μέχρι τίνος σημείου ζητεῖ νὰ μᾶς ὑψώσῃ—πάντα ταῦτα μανθάνομεν ἐκ τῶν Γραφῶν ἐν ἐκτάσει, καὶ εἴμεθα ὑπεύθυνοι ἐὰν διὰ τῆς πίστεως ἀποκτήσωμεν ἢ διὰ τῆς ἀπιστίας ματαιώσωμεν τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ἔργον Αὐτοῦ· διότι πασῶν τῶν πρὸς ἡμᾶς παρεχομένων καὶ πρὸς πάντας προσφερομένων θείων εὐλογιῶν ἀνωτάτη καὶ πολυτιμοτάτη εἶναι αὐτὸς ὁ Υἱὸς αὐτοῦ ὁ μονογενὴς καὶ ἡ δι᾽ Αὐτοῦ ἐξασφαλισθεῖσα σωτηρία. Αὐτὸς ὁ ἀπόστολος ὀνομάζει «τὴν ἀνεκδιήγητον Αὐτοῦ δωρεάν» (Κορ. Β΄. θ΄. 15).

8. Ὑπάρχει μία ἔτι εὐλογία, περὶ ἧς θὰ δώσῃ ἕκαστος λόγον ὡς ὑπεύθυνος, καὶ αὐτὴ εἶναι ***αἱ διάφοροι εὐκαιρίαι,*** ἃς διὰ τῆς χάριτος καὶ προνοίας Αὐτοῦ ἔχομεν ἐπὶ τῆς γῆς, νὰ ἀκούωμεν ἢ ἀναγινώσκωμεν ἢ ὅπως δήποτε μανθάνωμεν περὶ τῆς σωτηρίας ταύτης· καὶ μία τοιαύτη εὐκαιρία διὰ τὸν ἀναγινώσκοντα τὰς γραμμὰς ταύτας εἶναι αὐτὴ αὐτὴ ἡ εὐκαιρία τῆς ἀναγνώσεως· διότι εἶναι μία εἰσέτι φωνὴ τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτόν, καλοῦντος εἰς σκέψιν σοβαρὰν ἀκριβῶς περὶ τῶν εὐθυνῶν, ἃς ἔχει ἀπέναντι τῶν εὐλογιῶν τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτὸν ὡς προεξετέθησαν. Διότι ὁ Θεὸς μετὰ πολλῆς μακροθυμίας καὶ ἐπανειλημμένως ὁμιλεῖ· ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ ἡ στιγμὴ καθ᾽ ἣν θὰ εἴπῃ «***Ἀρκεῖ***»· καὶ τότε τίθεται τέρμα εἰς τὰς εὐλογίας, καὶ ἔρχεται ἡ σειρὰ τῶν εὐθυνῶν.

«Εἰς ὅν τινα ἐδόθη πολύ, πολὺ θέλει ζητηθῆ παρ᾽ αὐτοῦ». Τὸ πολὺ τοῦτο, ὅπερ θέλει ζητηθῆ τί ἄλλο εἶναι εἰμή: α΄) εἰλικρινὴς μετάνοια, β΄) ἀνυπόκριτος πίστις, γ΄) συμμετοχὴ ἐπομένως εἰς τὴν σωτηρίαν, ἥτις συνίσταται εἰς τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν διὰ τοῦ αἵματος (δηλ. διὰ τοῦ θανάτου) Αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ καὶ εἰς τὴν ἀπόκτησιν νέας καρδίας, νέας ζωῆς, διὰ τῆς ἐν αὐτῷ δημιουργικῆς ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπερ διὰ τοῦτο καλεῖται Ζωοποιόν· δ΄) προσοχὴ εἰς τὴν καθημερινὴν ζωήν, ὅπως ἦναι συνεπὴς πρὸς τὴν τοιαύτην σωτηρίαν, καὶ ἐπιζήτησις διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου ἁγιασμοῦ σκέψεων καὶ λόγων καὶ πράξεων. Τοιαῦται εἶναι αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ Κυρίου παρ᾽ ἡμῶν ἀπέναντι τῶν εὐλογιῶν, ἃς προσφέρει καὶ δωρεὰν εἰς τὸν δεχόμενον αὐτὰς παρέχει.

Μένει εἰς ἕκαστον τὸ καθῆκον ἁπλούστατα ***νὰ δεχθῇ.***

Β΄. —***Εἰς ὅν τινα ἐνεπιστεύθη πολύ, περισσότερον θέλουσιν ἀπαιτήσῃ παρ᾽ αὐτοῦ.*** Οἱ λόγοι οὗτοι δὲν ἀποτελοῦσι ταὐτολογίαν· διότι δὲν εἶναι ἐπανάληψις τῶν ἤδη λεχθέντων, ἀλλ᾽ εἶναι προσθήκη εἰς τὰ ἤδη λεχθέντα ἀξία πάσης προσοχῆς ἐκ μέρους ἡμῶν.

Εἰς πάντα ἐδόθη τι, εἰς ἡμᾶς, ὡς εἴδομεν, ἐδόθη πολύ· ἀλλὰ δυστυχῶς πάντες δὲν χρησιμοποιοῦσι προσηκόντως, οὐδὲ προβαίνουσι μέχρις ἀποκτήσεως τῆς σωτηρίας. Εἰς τοὺς ὀλίγους ἐκείνους, οἵτινες, κατανοήσαντες τὴν εὐθύνην των διὰ τὰς πολλὰς τοῦ Θεοῦ εὐλογίας, προσέτρεξαν εἰς τὸν Σωτῆρα, συνεχωρήθησαν, ἀνεγεννήθησαν καὶ ζῶσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τὴν ζωὴν σεσωσμένων ἀνθρώπων, εἰς τούτους ὁ Θεὸς ἐμπιστεύεται πολύ.

1. Ἐμπιστεύεται εἰς αὐτοὺς ***τὴν τιμὴν τοῦ ὀνόματος Αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.*** «Τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἐξ αἰτίας σας βλασφημεῖται μεταξὺ τῶν ἐθνῶν», λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Ῥωμ. β΄. 24) περὶ τῶν ἐπαναπαυομένων εἰς τὰς θρησκευ-

τικάς των γνώσεις, ἀπροσέκτων δὲ εἰς τὴν διαγωγήν των· καὶ ὁ Πέτρος (Β'. β'. 2) λέγει περὶ τῶν ψευδοδιδασκάλων τῶν ἀναφανέντων ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν, «διὰ τοὺς ὁποίους ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας θέλει βλασφημηθῆ», διότι οὗτοι, ὡς οἱ ἄλλοι ἐκεῖνοι Φαρισαῖοι, «ἔλεγον, ἀλλὰ δὲν ἔπραττον» (Ματθ. κγ'. 3). Ἐάν τις ὁμολογῇ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς ἀτομικὸν αὐτοῦ Σωτῆρα, πρέπει ἡ ζωὴ αὐτοῦ νὰ μαρτυρῇ ὅτι εἶναι ὄντως σεσωσμένος ἄνθρωπος· οὕτω δὲ γίνεται καταφανὲς ὅτι ἡ σωτηρία εἶναι πραγματικὴ καὶ οὐχὶ φανταστική, δοξάζεται δὲ ὁ Θεὸς καὶ ἡ ὁδὸς τοῦ Εὐαγγελίου ἡ ἄγουσα εἰς τοιαῦτα ἁπτὰ ἀποτελέσματα. Ἀλλ' ἐάν τις ὁμολογῇ τὸν Ἰησοῦν ὡς ἀτομικὸν αὐτοῦ Σωτῆρα, ἡ δὲ ζωὴ αὐτοῦ παρουσιάζῃ κηλῖδας ψευδολογίας, ἀδικίας, ἁρπακτικότητος, ἐκδικητικότητος, κακεντρεχείας, μοχθηρίας, ἀνηθικότητος καὶ τῶν τοιούτων, οἱ ἄνθρωποι δὲν θὰ εἴπωσιν ὅτι αὐτὸς ἐψεύσθη λέγων ὅτι ἐδέχθη τὸν Ἰησοῦν ὡς ἀτομικὸν αὐτοῦ Σωτῆρα, ἀλλὰ θὰ σπεύσωσι πρὸς τὸ συμπέρασμα ὅτι οὐδὲ ὁ Ἰησοῦς δύναται νὰ σώσῃ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας τοὺς εἰς Αὐτὸν προστρέχοντας, καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν εἶναι περιττὸν καὶ ἀνωφελὲς νὰ προστρέξῃ τις εἰς Αὐτὸν—προτιμῶντες πάντοτε νὰ κρίνωσι τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου ἐκ τῆς ἀποτυχίας τοῦ ὑποκριτικῶς ἢ ἠπατημένως ὁμολογοῦντος ἑαυτὸν σεσωσμένον, καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς ἁγνῆς καὶ προσεκτικῆς ζωῆς τῶν εἰλικρινῶς εἰς τὸν Χριστὸν ἀφιερωθέντων. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ ὄντως σεσωσμένος δὲν εἶναι ἀναμάρτητος καὶ ἐξησφαλισμένος ἀπὸ πτώσεως (ἄλλως δὲν θὰ παρηγγέλλετο νὰ ἀγρυπνῇ καὶ προσεύχηται καὶ νὰ σταθῇ ἀναλαβὼν τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ ἵνα σταθῇ κατὰ τῶν πειρασμῶν (Ματθ. κϛ'. 41, Ἐφεσ. ϛ'. 11), ἀνάγκη νὰ ἐνθυμῆται ὅτι πᾶσα πτῶσις αὐτοῦ ἀποτελεῖ μῶμον καὶ ὄνειδος εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὅτι εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν τιμὴν τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου του ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὥστε εἰλικρινῶς παραχωρῶν ἑαυτὸν εἰς τὸν Σωτῆρα νὰ ζητῇ καὶ λαμβάνῃ τὴν χάριν, δι' ἧς νὰ ζῇ τὴν νικηφόρον κατὰ τῶν πειρασμῶν καὶ παθῶν ζωήν.

2. Ἐμπιστεύεται εἰς αὐτοὺς ***τὴν οἰκοδομὴν καὶ πνευματικὴν προαγωγὴν ἀλλήλων.*** Ὁ ἄνθρωπος, ἐν ὅσῳ διατελεῖ ἐν τῇ φυσικῇ αὐτοῦ καταστάσει ὡς δοῦλος τῆς ἁμαρτίας, εἶναι ***ἄτομον.*** Καθ' ἣν ὅμως στιγμὴν πιστεύσῃ εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ σωθῇ, παύει πλέον νὰ ἦναι ἄτομον· διότι ἐδημιουργήθη ἐν αὐτῷ διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἡ νέα ζωή, καὶ κατέστη μέλος τοῦ μεγάλου σώματος, ὅπερ καλεῖται ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἢ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅπερ ἔχει ***μίαν μόνον κεφαλήν,*** τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Καθὼς δὲ ἐν τῷ φυσικῷ σώματι ἕκαστον μέλος ἔχει ἴδιον ἔργον, οὕτω καὶ ἐν τῷ ἀληθεῖ τούτῳ Χριστιανισμῷ ἑκάστη σεσωσμένη ψυχὴ ἔχει ἔργον τι ἐν τῷ σώματι· ὀφείλει δηλ. νὰ συνεργῇ εἰς τὴν πνευματικὴν προαγωγὴν καὶ αὔξησιν τῶν ἄλλων τῶν ὁμοίως σεσωσμένων (Ρωμ. ιβ'. 4-8, Ἐφ. δ'. 1-16). Εὐθύνεται λοιπὸν πᾶς ἀληθῶς σεσωσμένος ἄνθρωπος διὰ τὴν πνευματικὴν οἰκοδομὴν καὶ προκοπὴν τῶν λοιπῶν.

3. Ἐμπιστεύεται εἰς αὐτοὺς ***τὴν διάδοσιν τῶν Εὐαγγελικῶν ἀρχῶν εἰς τὸν κόσμον.*** Πῶς θὰ σωθῇ ὁ ἄνθρωπος, ἐὰν δὲν ἐπικαλεσθῇ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν; Ἀλλὰ πῶς θὰ Τὸν ἐπικαλεσθῇ, ἐὰν δὲν πιστεύσῃ εἰς Αὐτόν; Ἀλλὰ

πῶς θὰ ἀκούσῃ, ἐὰν δὲν κηρύξῃ τις περὶ Αὐτοῦ, ἢ τοὐλάχιστον ἐὰν ψυχή τις ἤδη σωθεῖσα δὲν ὁμιλήσῃ εἰς αὐτὸν περὶ τοῦ Σωτῆρος; (Ρώμ. ι΄. 13-17).

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀλλ᾽ ἀφῆκεν ἐπὶ τῆς γῆς τοὺς μάρτυράς του (Πράξ. α΄ 8). Οὗτοι ἦσαν κατὰ πρῶτον οἱ Ἀπόστολοι, οἵτινες πιστῶς ἐξετέλεσαν τὸ καθῆκον αὐτῶν· ἀλλὰ δὲν ἦσαν οἱ μόνοι κήρυκες. Ταχέως ἐκ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ κηρύγματος αὐτῶν ἠγείροντο ἕτεροι κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου θερμοὶ καὶ ζηλωταί, ὁποῖοι μνημονεύονται πολλοὶ ἐν ταῖς Πράξεσι καὶ ταῖς Ἐπιστολαῖς, ὡς ἐκ τῶν ἑπτὰ διακόνων ὁ Στέφανος καὶ ὁ Φίλιππος, κατόπιν ὁ Βαρνάβας καὶ ὁ Σίλας, Τιμόθεος καὶ Τίτος, Λουκᾶς καὶ Μάρκος, καὶ ἄλλοι βεβαίως· καὶ ἔκτοτε μέχρι σήμερον τὸ ἔργον τοῦ Εὐαγγελίου ἐξακολουθεῖ ἁπανταχοῦ τῆς γῆς, εἰς ὃ καλοῦνται παρὰ τοῦ Κυρίου ἐκ τῶν ἤδη πιστευσάντων καὶ γευσαμένων τῆς γλυκύτητος καὶ πραγματικότητος τῆς σωτηρίας. Παρεισῆλθον εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἀληθῶς καὶ ψευδεῖς καὶ κακοὶ ἐργάται, ὧν πρῶτος ἡμῖν γνωστὸς ὁ Ἰούδας, ὁ ἀκολουθήσας τὸν Χριστὸν μὲ ἄλλας ἐλπίδας, καὶ πολλοὶ ἄλλοι κατόπιν, περὶ ὧν ὁμιλοῦσιν οἱ Ἀπόστολοι, ζητοῦντες νὰ καταστήσωσι προσεκτικοὺς τοὺς ἁπλουστέρους τῶν Χριστιανῶν (Φιλιπ. γ΄. 2. Πέτρ. Β΄. Β΄ β΄. 1. Ἰω. Α΄. δ΄. 1), οὓς αὐτὸς ὁ Κύριος ἐχαρακτήρισεν ὡς λύκους ἅρπαγας ἐνδεδυμένους μὲ ἐνδύματα προβάτων (Ματθ. ζ΄. 15), καὶ ὧν σκοπὸς εἶναι τὸ ἀτομικὸν ὑλικὸν συμφέρον (Ἰω. ι΄. 10). Ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ δὲν θὰ παύσῃ διὰ τοῦτο, οὐδὲ αἱ βουλαὶ Αὐτοῦ θὰ ματαιωθῶσιν.

«Εἰς ὅντινα ἐνεπιστεύθη πολύ, περισσότερον θέλουσιν ἀπαιτήσῃ παρ᾽ αὐτοῦ». Ὁ Κύριος θὰ ἀπαιτήσῃ: α΄) ζωὴ ἀνεπίληπτον τιμῶσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ καὶ προθύμως παρέχει πᾶσαν τὴν πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένην χάριν· β΄) πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς οἰκοδομὴν τῶν λοιπῶν ἐν Χριστῷ εἴτε λόγῳ εἴτε ἔργῳ· γ΄) πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς διάδοσιν τῆς γνώσεως τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας εἴτε δι᾽ ἀτομικῆς πρὸς τοῦτο ἐνεργείας εἴτε διὰ βοηθείας ἐκείνων, οἵτινες πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐργάζονται.

Οὐδεὶς θὰ δυνηθῇ νὰ ἀποφύγῃ τὰς εὐθύνας ἀπέναντι τῶν ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ εὐλογιῶν. Ὁ Κύριος ἐν τῇ πολλῇ Αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς ἀγαθότητι τὸ προλέγει. Ἐὰν ἤθελεν ἀφήσῃ ἡμᾶς εἰς τὰς ἰδίας ἡμῶν δυνάμεις, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ προφασισθῶμεν ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἐν ἡμῖν δύναμις, ὅπως βαστάσωμεν τὸ βάρος τοιούτων εὐθυνῶν· ἀλλ᾽ ἰδοὺ ὅτι Αὐτὸς προσέρχεται ἀρωγός· μάλιστα ἀναλαμβάνει ὅλον τὸ ἔργον τῆς ἐνισχύσεως ἡμῶν, προσφέρων ἡμῖν νέαν καρδίαν, νέαν ζωήν, νέας δυνάμεις καὶ πᾶσαν χάριν· καὶ ἔτι πλειότερον τούτου: ἀναλαμβάνει νὰ ζήσῃ Αὐτὸς ἐν ἡμῖν καὶ δι᾽ ἡμῶν, ἐὰν τὸ ἐπιτρέψωμεν (Ἰω. ιε΄. 1-10). Εἴθε, ἀγαπητὲ ἀναγνῶστα, νὰ μὴ λησμονήσωμέν ποτε ὅτι πολὺ θὰ ζητηθῇ παρ᾽ ἡμῶν ἀπέναντι τῶν πολλῶν, τὰ ὁποῖα ἡτοιμάσθησαν καὶ προσφέρονται εἰς ἡμᾶς, καὶ περισσότερον θὰ ἀπαιτηθῇ παρ᾽ ἡμῶν ἀπέναντι τῶν πολλῶν, ἅπερ Ἐκεῖνος ἔχει ἐμπιστευθῇ εἰς ἡμᾶς.

(Χριστ. Μελέται Β΄. σελ. 25—34). *Ξ. Π. Μόσχου.*

ΟΧΙ ΤΙ ΠΡΑΤΤΕΙΣ ΑΛΛΑ ΤΙ ΕΙΣΑΙ

Ὅλαι αἱ θρησκεῖαι ἀποδίδουν μεγάλην σημασίαν εἰς τὸ τί ὁ ἄνθρωπος πράττει. Διὰ τὰς θρησκείας τοῦ κόσμου τὸ μέγα ζήτημα εἶναι ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ὑπακούῃ εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις των.

Ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἐπίσης καταδικάζει τὰς ἁμαρτωλὰς πράξεις καὶ ἀπαιτεῖ ζωὴν δικαιοσύνης, καθαρότητος καὶ ἀγάπης· δι' αὐτὴν ὅμως τὸ μέγα ζήτημα εἶναι ὄχι τί ὁ ἄνθρωπος κάμνει ἢ δὲν κάμνει, ἀλλὰ τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος.

Ἀληθῶς, τὸ μέγα πρόβλημα διὰ τὸν ἄνθρωπον δὲν εἶναι αἱ ἁμαρτωλαί του πράξεις, ἀλλ' ***ἡ ἁμαρτωλή του φύσις***. Ἡ μεγάλη ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπου κυρίως εἶναι ἡ ριζικὴ μεταβολὴ τῆς καρδίας του. Αἱ ἁμαρτωλαὶ πράξεις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀποτέλεσμα καὶ ὄχι αἰτία. Ἐκεῖνο λοιπόν, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ πολεμηθῇ, δὲν εἶναι κυρίως τὰ κακὰ ἀποτελέσματα, ἀλλ' ἡ κακὴ αἰτία. Ὅταν ἐκλείψῃ ἡ αἰτία, τότε θὰ ἐκλείψουν καὶ τὰ ἀποτελέσματα. Διὰ νὰ ἔχωμεν καλοὺς καρπούς, πρέπει νὰ ἔχωμεν καλὸν δένδρον· διὰ νὰ ἔχωμεν καθαροὺς ρύακας, πρέπει νὰ ἔχωμεν καθαρὰν πηγήν.

Ἡ Ἁγία Γραφὴ τονίζει πολὺ τὴν ἀνάγκην τῆς καθαρᾶς καρδίας. «Τίς δύναται νὰ ἐξαγάγῃ καθαρὸν ἐξ ἀκαθάρτου»; κράζει ὁ Ἰώβ. Ὁ δὲ συγγραφεὺς τοῦ να'. Ψαλμοῦ, ἀναγνωρίζων ὅτι ἡ ἁμαρτωλότης του εἶναι κἄτι ἐσωτερικόν, βαθύτατα ἐρριζωμένον εἰς τὴν φύσιν του, λέγει; «Ἰδού, συνελήφθην ἐν ἀνομίᾳ καὶ ἐν ἁμαρτίᾳ μὲ ἐγέννησεν ἡ μήτηρ μου». Ζωηρῶς δὲ ζητεῖ ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν νέαν καρδίαν. «Καρδίαν καθαρὰν κτῖσον ἐν ἐμοί, Θεέ, καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἀνανέωσον ἐντός μου».

Ἀκόμη σαφεστέρα εἶναι ἡ διδασκαλία αὕτη εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην. Ὁ Ἰησοῦς ἐτόνισε πολλάκις εἰς τὰς συζητήσεις Του μὲ τοὺς Ἰουδαίους τὴν ἀλήθειαν ταύτην. «***Τὸ ἐξερχόμενον*** ἐκ τοῦ ἀνθρώπου, ***ἐκεῖνο*** μολύνει τὸν ἄνθρωπον· διότι ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων ἐξέρχονται οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοί, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι, κλοπαί, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, βλέμμα πονηρόν, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη». Ἡ πεῖρα τοῦ ἀποστόλου Παύλου εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι αὐτή: «Δὲν πράττω τὸ ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον θέλω, ἀλλὰ τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον δὲν θέλω, τοῦτο πράττω· ἐὰν δὲ ἐγὼ πράττω ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν θέλω, δὲν ἐργάζομαι αὐτὸ πλέον ἐγώ, ἀλλ' ἡ ἁμαρτία ἡ κατοικοῦσα ἐν ἐμοί». Ἀκόμη καὶ Ἐθνικοὶ σοφοὶ ἀνεκάλυψαν τὴν φύσιν τοῦ προβλήματος καὶ διέκριναν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐσωτερικῆς μεταβολῆς. Οὕτως ὁ Σενέκας λέγει: «Βλέπω ὅτι εἶναι ἀνάγκη ὄχι ἁπλῶς νὰ διορθωθῶ, ἀλλὰ νὰ μεταμορφωθῶ».

Εἰς τὴν προσπάθειαν ἡμῶν νὰ ζήσωμεν Χριστιανικὴν ζωὴν ἡ ἀποτυχία ἡμῶν πολλάκις ὀφείλεται ἀκριβῶς εἰς τοῦτο, εἰς τὸ ὅτι τὴν προσοχήν μας δίδομεν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ἐξωτερικῆς ἡμῶν ζωῆς καὶ ὄχι εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἐσωτερικῆς ἡμῶν ἀναμορφώσεως. Ἡ ἐξωτερικὴ καλὴ ζωὴ εἶναι συνήθως γνώρισμα τῆς ἐσωτερικῆς καθαρότητος τῆς καρδίας, ἀλλ' ὄχι πάντοτε. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν πολλὰς ἐξωτερικὰς πράξεις καλὰς καὶ συμπεριφορὰν ἀξιομίμητον, ἐσωτερικῶς ὅμως ἐν τῇ καρδίᾳ των βασιλεύει ἡ ἰδιοτέλεια, ἡ πονηρία καὶ ἄλλα ταπεινὰ φρονήματα καὶ αἰσθήματα· καὶ ὑπάρχουν ἄνθρωποι, τῶν

ὁποίων ἡ ἐξωτερικὴ ζωὴ παρουσιάζει μερικὰς ἀτελείας, ἐσωτερικῶς ὅμως ἔχουν μίαν ἁγνὴν καὶ εὐγενῆ ψυχήν.

Εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς ἁμαρτωλῆς ἡμῶν καρδίας ἡ θέλησις ἡμῶν, καὶ ἀκόμη ἡ προσπάθεια ἡμῶν, εἶναι βεβαίως ἀπαραίτητα, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀρκετά. Εἶναι ἀνάγκη νὰ καταφύγωμεν εἰς τὸν Θεὸν διὰ βοήθειαν. Διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ἰσχυρᾶς δυνάμεως τῆς ἁμαρτίας ἀπαιτεῖται ἄλλη δύναμις ἰσχυροτέρα, καὶ τοιαύτη εἶναι μόνον ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνο λοιπὸν τὸ ὁποῖον χρειάζεται εἶναι νὰ καταφύγωμεν εἰς Αὐτόν, καὶ νὰ θέσωμεν εἰς χρῆσιν ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέσα τὰ ὁποῖα Αὐτὸς μᾶς ὑποδεικνύει. Ἐὰν οὕτω πράξωμεν, ἡ ὑπόσχεσίς Του εἶναι ὅτι θὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς «καρδίαν νέαν» καὶ «πνεῦμα νέον» (Ἰεζεκιὴλ λϛ΄. 26).

Βοστώνη **Χ. Τόκας.**

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

Εἰσαγωγή.

Ἐάν τις ἀποκτήσῃ κάποιαν γνῶσιν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, κατέχει τὸ μυστικόν, τὸ ὁποῖον θὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὴν κατανόησιν ὅλων τῶν κεκρυμμένων θησαυρῶν τῆς Ἁγ. Γραφῆς. Διότι ἡ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολὴ περιέχει ὅλα τὰ βασικὰ δόγματα τῆς Χριστιανικῆς πίστεως μεθοδικώτατα ἀναπτυσσόμενα ὑπὸ τοῦ ἀπ. Παύλου. Ὑπάρχουν πολλοὶ σήμερον, οἱ ὁποῖοι λέγουν: «Δὲν χρειαζόμεθα διδασκαλίαν δογμάτων· ἐκεῖνο ποῦ μᾶς χρειάζεται εἶναι τὸ πρακτικὸν μέρος τοῦ Χριστιανισμοῦ». Ἀλλὰ τὸ πρακτικὸν μέρος τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ σταθῇ χωρὶς τῆς βάσεως τῆς ἀληθείας, καθὼς τὸ σῶμα δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ζήσῃ χωρὶς ὀστέων καὶ νεύρων. Οὐδείς ποτε θὰ δυνηθῇ νὰ θέσῃ ἐν πράξει τὸ Εὐαγγέλιον, ἂν δὲν τὸ κατανοήσῃ καὶ τὸ ἀποδεχθῇ ἐκ καρδίας. Ἰδοὺ διατί μία μελέτη τοῦ ἀνεκτιμήτου τούτου μέρους τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ σημειώσῃ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ χαρακτῆρός μας, ἀρκεῖ νὰ γίνεται μὲ εἰλικρινῆ καρδίαν καὶ πίστιν.

* * *

Τὸ ὅτι συγγραφεὺς τῆς πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῆς ὑπῆρξεν ὁ μέγας τῶν Ἐθνῶν ἀπόστολος οὐδείς ποτε σοβαρῶς ἠμφισβήτησε. Μόνον διὰ τὰ δύο τελευταῖα κεφάλαια συγγραφεύς τις ἤγειρεν ἀμφιβολίας, αἵτινες ὅμως εὐκόλως καταρρίπτονται ὡς ἀσύστατοι. Ὁλόκληρος ἡ ἐπιστολὴ εἶναι ἔργον τοῦ Παύλου: ἡ ἐσωτερική, ἐκ τοῦ περιεχομένου, μαρτυρία εἶναι πλέον ἢ πειστική. Ἡ μέθοδος, μὲ τὴν ὁποίαν ἀναπτύσσονται τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο τὰ ἐπιχειρήματα, ὁ τρόπος τῆς σκέψεως, τὸ ὕφος τῆς ἐπιστολῆς, πάντα ταῦτα φέρουν τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀπ. Παύλου. Οὐδεὶς πλὴν τοῦ Παύλου ἦτο ἱκανὸς διὰ παρόμοιον ἔργον. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξωτερικὴ μαρτυρία εἶναι ἐξ ἴσου κατηγορηματική. Ἀρχαῖοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ὡς Κλήμης ὁ Ρώμης, ὁ Πολύκαρπος, Ἰουστῖνος ὁ φιλόσοφος καὶ μάρτυς, ὁ Ἰγνάτιος καὶ ὁ Εἰρηναῖος πάντες ἐπιβεβαιοῦν ὅτι Παῦλος ὁ ἀπόστολος εἶναι ὁ συγγραφεὺς τῆς πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῆς.

Πότε ἐγράφη καὶ πόθεν ἐστάλη;

Κατὰ τὴν ἄνοιξιν τοῦ ἔτους 58 μ. Χ. ὁ Παῦλος εὑρίσκετο διὰ δευτέραν φορὰν εἰς Κόρινθον, φιλοξενούμενος εἰς τὸν οἶκον ἑνὸς πλουσίου Χριστιανοῦ τῆς Κορίνθου—τοῦ Γαΐου. Αἱ σκέψεις του ἐπανειλημμένως εἶχον στραφῆ πρὸς τὴν Ρώμην καὶ ἐπεζήτει κατάλληλον εὐκαιρίαν νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τοὺς ἐκεῖ ὑπάρχοντας πιστούς, ἀναμένων ὅπως ὁ Θεὸς τοῦ ἀνοίξῃ τὸν δρόμον διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ προσωπικῶς τὴν κοσμοκράτειραν. Συνέβη λοιπὸν κατ᾽ ἐκείνας τὰς ἡμέρας νὰ ἀναχωρῇ διὰ Ρώμην ἡ Φοίβη, Χριστιανὴ δέσποινα καὶ διάκονος τῆς Ἐκκλησίας τῶν Κεγχρεῶν, ἡ ὁποία ἐστάθη προστάτις τοῦ ἀπ. Παύλου καὶ πολλῶν ἄλλων (Ρωμ. ιϛ΄ 1-2). Μία ἐπιστολὴ ἔπρεπε νὰ δοθῇ πρὸς αὐτήν, συνιστῶσα αὐτὴν πρὸς τοὺς ἐν Ρώμῃ ἀδελφοὺς (κεφ. ιϛ΄. 1-2) καὶ ὁ Παῦλος ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης ὑπαγορεύει πρὸς τὸν Τέρτιον τὴν μνημειώδη ἐπιστολήν του, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκθέτει ὅσα τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ὑπηγόρευσεν εἰς αὐτόν.

Εἴκοσι περίπου ἔτη ἔχουν παρέλθει ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ᾽ ἣν ἔλαβε τὴν πρώτην πεῖραν περὶ τοῦ Χριστοῦ, ὅταν ἔπεσε καθ᾽ ὁδὸν θαμβωθεὶς ἐνῷ ἐβάδιζε πρὸς τὴν Δαμασκόν, πνέων μένεα ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν (Πραξ. θ΄). Τὸ εἰκοσαετὲς διάστημα, ὅπερ ἐμεσολάβησε, κατέστησε τὴν πεποίθησίν του σταθερωτέραν εἰς Ἐκεῖνον ὅστις τὸν ἐκάλεσε. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν εἶναι πλέον ὁ πλάνος, τὸν ὁποῖον διώκει, ἀλλ᾽ ὁ κατοικῶν ἐν δυνάμει διὰ τῆς πίστεως ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, μεταμορφώνων αὐτὸν καὶ ἀναβιβάζων τὸ πνεῦμα αὐτοῦ μέχρι τρίτου οὐρανοῦ.

Τέρτιος ὁ γραμματεὺς γράφει ἐπὶ τῆς μεμβράνης τοὺς λόγους. Ὁ Παῦλος ὑπαγορεύει πρὸς τὸν Τέρτιον. Ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐμπνέει τὸν Παῦλον.

Ἀποστολικὴ προσφώνησις.

(Κεφ. α΄. 1—7).

Ἐδ. 1. «***Παῦλος, δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ***». Ἦτο συνήθεια τῆς ἐποχῆς εἰς τὴν ἀρχὴν κάθε ἐπιστολῆς ὁ γράφων νὰ προτάσσῃ τὸ ὄνομά του καὶ νὰ ἀπευθύνῃ χαιρετισμὸν πρὸς τὸν παραλήπτην, ἀκριβῶς ὅπως συνειθίζομεν σήμερον νὰ τελειώνωμεν τὰς ἐπιστολάς μας μὲ σχετικὰς προσαγορεύσεις καὶ νὰ θέτωμεν τελευταῖον τὸ ὄνομά μας, τὴν ὑπογραφήν μας. Ὁ ἀπ. Παῦλος ἀκολουθεῖ τὴν συνήθειαν, ἀλλὰ πλουτίζει τὸν ἁπλοῦν τυπικὸν χαιρετισμὸν μὲ πλούσιον πνευματικὸν περιεχόμενον.

Παῦλος, δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οὕτω πως συνιστᾷ ἑαυτόν. Διακηρύττει ὅτι αὐτὸς ὁ ποτὲ Σαούλ, τώρα δὲ γνωστὸς ὡς Παῦλος ὁ ἀπόστολος, εἶναι **δοῦλος** τοῦ Ἰ. Χριστοῦ. Τὴν λέξιν «δοῦλος» δὲν πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν ὡς σημαίνουσαν «ὑπηρέτης», ἀλλὰ «δοῦλος, κτῆμα ἠγορασμένον». Διότι ὁ Παῦλος πράγματι θεωρεῖ τὸν ἑαυτόν του ὡς ἀνήκοντα ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις ἐξηγόρασεν αὐτὸν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου (Γαλ. γ΄. 13). Ἡ τοιαύτη δουλεία καὶ ἑκουσία ὑποταγὴ εἰς τὸν Χριστὸν εἶναι διὰ τὸν Ἀπόστολον ἡ ὑψίστη δυνατὴ ἐλευθερία διὰ τὸν ἄνθρωπον. Καύχημά του θεωρεῖ ὅτι εἶναι δοῦλος ἑνὸς τοιούτου Κυρίου, διότι ἐν Αὐτῷ εὗρῆκε τὴν πραγματικὴν ἀπελευθέρωσίν

του, ἀφ' ἑνὸς ἀπὸ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ νόμου καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀπὸ τῆς τυρρανικῆς δυνάμεως τῆς ἁμαρτίας.

Ὁ δοῦλος οὗτος δηλοῖ ὅτι ἔχει προσκληθῆ νὰ ἦναι **ἀπόστολος.** Αὐτὴ εἶναι ἡ ἰδιαιτέρα ὑπηρεσία, ἡ ὁποία τοῦ ἔχει ἀνατεθῆ ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου του, νὰ ἦναι εἰδικὸς ἢ προσωπικῶς παρ' αὐτοῦ ἀπεσταλμένος, μὲ ἐξουσίαν νὰ ὁμιλήσῃ ἐκ μέρους Του, νὰ γίνῃ μάρτυς τῆς ἀναστάσεώς Του καὶ νὰ ἀποτελέσῃ μετὰ τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων θεμέλιον εἰς τὸ μέγα πνευματικὸν οἰκοδόμημα τῆς Ἐκκλησίας. Γράφει λοιπὸν πρὸς τοὺς Ρωμαίους ὁ δοῦλος οὗτος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς ἄνθρωπος καὶ ὡς φίλος, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ ὡς ἔχων εἰδικὴν παρὰ τοῦ Κυρίου Του ἐντολὴν καὶ ἐξουσίαν, ὡς «σκεῦος ἐκλογῆς» (Πράξ. θ'. 15). Εἶναι **ἀφωρισμένος,** ἤτοι, **κεχωρισμένος** διὰ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ. Τὸν ἔχει χωρίσει ὁ Κύριος διὰ τὸν εἰδικὸν αὐτὸν σκοπὸν τοῦ νὰ διακηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιόν Του. Κεχωρισμένος! Καὶ ὅμως ὁ Παῦλος εὑρίσκεται εἰς συνεχῆ ἐπαφὴν μὲ τὸν κόσμον καὶ τὰ προβλήματά του. Ἐν τούτοις πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς εἶναι ξεχωρισμένος—ἀγνοῶν πᾶν ἄλλο καὶ ἐπιδιώκων τὸν ἕνα καὶ μοναδικὸν τοῦτον σκοπόν, τὸν ὁποῖον ὁ Κύριος ἔταξε δι' αὐτόν, νὰ κάμῃ γνωστὸν τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ. Τοιοῦτον χωρισμὸν ἐξακολουθεῖ νὰ ζητῇ ὁ Χριστὸς ἀπὸ τοὺς ἰδικούς Του. Οὐχὶ φυγὴν ἐκ τοῦ κόσμου καὶ ἀποκοπὴν ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας, ἀλλὰ ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν χωρισμόν, ὁ ὁποῖος θὰ θέσῃ εἰς διακεκριμένην θέσιν τὸν πιστὸν ἀπέναντι τοῦ κόσμου. Μόνον δὲ ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον ὁ χωρισμὸς οὗτος ἐπιτυγχάνεται, ὁ πιστὸς εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκτελέσῃ τὴν συγκεκριμένην ὑπηρεσίαν, τὴν ὁποίαν δι' αὐτὸν ἔχει τάξει ὁ Θεός. ***Διὰ τὸ Εὐαγγέλιον.*** Τόσον γνωστὴ λέξις καὶ ὅμως τόσον ὀλίγον γνωστὸν τὸ νόημά της! Ἡ μεγάλη της χρῆσις μᾶς κάμνει νὰ λησμονῶμεν τὴν πραγματικήν της σημασίαν, ἡ ὁποία εἶναι «εὐχάριστα νέα», καλὴ ἀγγελία». Εἶναι ἡ χαρμόσυνος ἀγγελία περὶ τοῦ Ἰ. Χριστοῦ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ζῶντος Σωτῆρος καὶ εἶναι ***Εὐαγγέλιον Θεοῦ,*** δηλ. ἔχει Θείαν καὶ οὐχὶ ἀνθρωπίνην προέλευσιν. Πηγάζει ἀπὸ τὴν αἰωνίαν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ὅστις «τόσον ἠγάπησε τὸν κόσμον, ὥστε ἔδωκε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ» (Ἰωάν. γ'. 16).

Ἐδ. 2. ***«Ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις».*** Τὸ Εὐαγγέλιον δὲν ἦλθε χωρὶς ἱστορικὴν συνέχειαν. Ὁ κεχρισμένος τοῦ Θεοῦ ἀνεμένετο, ἔστω καὶ ἂν πεπλανημέναι δοξασίαι εἶχον ἐπικρατήσει περὶ αὐτοῦ. Ὁ Θεὸς εἶχε ***προϋποσχεθῆ*** καὶ ἀναγγείλει τὴν ἔλευσιν τοῦ Υἱοῦ Του. Ἡ προφητικὴ φωνὴ δὲν ἔπαυσε μαρτυροῦσα εἰς τὴν Παλαιὰν Οἰκονομίαν καὶ προλέγουσα ὄχι μόνον τὴν πραγματοποίησιν τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ δίδουσα λεπτομερείας περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Σωτῆρος καὶ τῶν περιστάσεων, ὑπὸ τὰς ὁποίας θὰ ἤρχετο καὶ θὰ συνετέλει τὸ ἔργον Του. Ἡ ἀγαθὴ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἐφρόντισε νὰ διατηρηθοῦν αἱ κατ' ἔμπνευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος προφητικαὶ αὗται μαρτυρίαι ἐν ***ταῖς Γραφαῖς*** καὶ νὰ παραμένουν εἰς τὸν αἰῶνα ὡς «λύχνος φέγγων ἐν σκοτεινῷ τόπῳ, ἕωσοῦ ἔλθῃ ἡ αὐγὴ τῆς ἡμέρας». (Β'. Πέτρου α'. 19).

(ἀκολουθεῖ)

Μ. Κυριακάκης.

Ο ΘΕΟΣ Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΟΥ ΠΙΣΤΟΥ

«Θαρρεῖτε ἐπὶ τὸν Κύριον πάντοτε, διότι ἐν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑπάρχει αἰώνιος δύναμις». (Ἠσα. κϛ'. 4).

Κατὰ τρεῖς τρόπους ἐφανερώθη ὁ Θεός, ὁ Πατὴρ τῶν ὅλων, εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἂν καί τινες ἀμβλυωποῦν εἰς τὰς θείας ταύτας ἀποκαλύψεις· πρῶτον, ἐφανερώθη ὡς Δημιουργὸς διὰ μέσου τῶν θαυμαστῶν ἔργων του, μὲ τὰ ὁποῖα μᾶς περικυκλόνει· δεύτερον, ὡς Πατὴρ καὶ φίλος τῶν ψυχῶν μας διὰ μέσου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτοῦ Υἱοῦ· καὶ τρίτον, ὡς αἰώνιος Προνοητής, διατηρῶν τὸ Σύμπαν εἰς τὴν παροῦσάν του μορφὴν καὶ δίδων πνοὴν καὶ ζωὴν καὶ τὰ πάντα.

Τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ, ἡ Ἁγία Γραφὴ καὶ ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου εἶναι οἱ τρεῖς ἀληθεῖς μάρτυρες, οἱ ὁποῖοι μαρτυροῦν περὶ τοῦ μεγαλείου, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς προνοίας τοῦ αἰωνίου Θεοῦ.

Ἐὰν παρατηρήσωμεν τὰς διαφόρους κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων, θὰ εὕρωμεν ὅτι διαφέρουν πολὺ μεταξύ των κατὰ τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ἤθη. Ὅλαι ὅμως ἀποτελοῦν μίαν σύμμικτον κατάστασιν ἁπλότητος καὶ πανουργίας, ἠθικότητος καὶ διαφθορᾶς, πολιτισμοῦ καὶ βαρβαρότητος, πλούτου καὶ πτωχείας. Εἴτε ἑκουσίως εἴτε ἀκουσίως οἱ ἄνθρωποι πάντοτε βαδίζουν πρὸς τὴν πρόοδον καὶ τὴν τελειοποίησιν ἑαυτῶν. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅτε ἀκόμη εὑρίσκοντο εἰς τὴν νηπιότητα τοῦ γένους, αὐστηρὸν διδάσκαλον, τὴν ***ἀνάγκην***. Ἡ ἀνάγκη ἐδίδαξεν αὐτοὺς νὰ ἦναι ἐφευρετικοί, νὰ ἀνακαλύπτουν πράγματα ὠφέλιμα εἰς τὸν βίον, καὶ νὰ ἀναπτύσσουν δυνάμεις, τὰς ὁποίας πρότερον δὲν εἶχον. Ἀδιάκοπος παράδοσις μετέδιδεν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν τὰς γνώσεις, τὰς ἀποκαλύψεις καὶ τὴν σοφίαν τῶν προγόνων εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, καὶ ἕκαστος αἰὼν ηὔξανε βαθμηδὸν τοῦτον τὸν κοινὸν πλοῦτον, ὥστε τὴν σήμερον καὶ αὐτοὶ οἱ πλέον ἀπαίδευτοι γνωρίζουν νὰ ἐφαρμόζουν εἰς τὴν καθημερινὴν ζωήν των, ὅσα πρὸ χιλίων ἐτῶν ἐγνώριζον μόνον ὀλίγοι σοφοί.

Ὁποία βαρβαρότης ὑπῆρχε πρὸ τριῶν χιλιάδων ἐτῶν εἰς τοὺς λαοὺς τῆς γῆς! ἀλλὰ καὶ πρὸ δύο χιλιάδων ἐτῶν λαοί, σήμερον εἰς ἄκρον πολιτισμένοι, ἐπλανῶντο μέσα εἰς ἄγρια δάση, ἐθυσίαζον εἰς τὰ εἴδωλα αὐτῶν ἀνθρώπους, καὶ ἔζων ἀπὸ ἁρπαγὰς καὶ φόνους. Πρὸ ὀλίγων μόλις αἰώνων, καὶ ἀλλαχοῦ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, πολλὰ ἔθνη δὲν εἶχον λάβει ἀκόμη τὰς πρώτας ἀρχὰς τοῦ πολιτισμοῦ.

1) Ἐάν, ἀδελφοί, ἀπολαμβάνωμεν σήμερον τὰς τέρψεις καὶ εὐλογίας τῆς εἰρηνικῆς ζωῆς εἰς ἡσύχους κατοικίας μεταξὺ τῶν ἀγαπητῶν ἡμῶν, ἐὰν σήμερον δυνάμεθα νὰ διαφωτίζωμεν τὸν νοῦν μας μὲ τὸ φῶς τῶν ἐπιστημῶν, καὶ νὰ διδάσκωμεν τὰ τέκνα μας γνώσεις ἀληθεῖς περὶ Θεοῦ, περὶ κτίσεως καὶ δημιουργίας τοῦ Σύμπαντος, ἐὰν σήμερον δυνάμεθα καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν συμφορῶν νὰ ἀτενίζωμεν μὲ μειδίαμα πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ νὰ ἐπικαλώμεθα ὡς πατέρα τὸν Θεὸν—Αὐτόν, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα μαρτυροῦσι τὸ μεγαλεῖον—καὶ νὰ εὑρίσκωμεν εἰς Αὐτὸν οὐρανίαν παρηγορίαν, τὴν ὁποίαν οὐδεμία ἐπίγειος δύναμις δύναται νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὴν καρδίαν μας, ἐὰν σήμερον γνωρίζωμεν κἄτι εὐγενέστερον καὶ ὑψηλότερον, τὸ ὁποῖον φέρει μεγαλειτέραν εὐδαιμονίαν ἢ ὁ χρυσὸς καὶ ἡ

μεγαλοπρέπεια, τὸ κάλλος καὶ ἡ δύναμις, δηλ. τὴν ***Χριστιανικὴν ἀρετὴν***—ταῦτα πάντα τὰ εὐγενῆ πλεονεκτήματα βεβαίως χρεωστοῦμεν εἰς τὰ σοφὰ σχέδια τῆς Θείας Προνοίας, ἥτις διευθύνει πάντα τὰ ἀνθρώπινα. Ἐπὶ τῆς γῆς τὰ πάντα εἶναι συνδεδεμένα μεταξύ των, τὰ μεγαλείτερα καὶ τὰ μικρότερα, τὰ μακρὰν καὶ τὰ πλησίον, τὰ πανάρχαια καὶ τὰ νεώτατα—τὰ πάντα συνδέονται μὲ θαυμασίαν πλοκήν, τὴν ὁποίαν ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἀδυνατεῖ νὰ συλλάβῃ ἢ νὰ προβλέψῃ. Ἐδῶ φανερόνεται λαμπρῶς ἡ Θεότης μὲ ὅλην τὴν σοφίαν της.

2) Πειθόμενοι λοιπὸν εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν αἰώνων, καὶ γνωρίζοντες, ὅτι ὁ Θεὸς κυβερνᾷ πανσόφως τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν, ἂς δοξάσωμεν Αὐτὸν εὐγνωμόνως, ὅστις βλέπων τὰς συμφορὰς τοῦ παρόντος χρόνου καὶ τὰς παραβάσεις τοῦ αἰῶνος τούτου, δὲν ἔπαυσε νὰ ἐνεργῇ ἐν τῇ εὐσπλαγχνίᾳ Του μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Οἱ λαοὶ καὶ οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν πολιτεύονται κατὰ τὰς παρουσιαζομένας ἑκάστοτε περιστάσεις, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ ὑπολογίσουν τί θὰ φέρει εἰς αὐτοὺς τὸ μέλλον. Ἡ ἐξυπνότης καὶ ἡ ἀγχίνοια αὐτῶν εἶναι ματαία, ἐὰν ἡ τύχη δὲν βοηθήσῃ αὐτούς, ἡ δὲ τύχη εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ κακὰ τοῦ αἰῶνός μας ὁ Θεὸς θέλει μεταστρέψει πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὴν τελειοποίησιν ἡμῶν. Δυνατὸν νὰ χάσωμεν ἐπίγεια ἀγαθά, νὰ ἴδωμεν ἐλαττουμένην τὴν ἐφήμερον περιουσίαν μας, ἀλλὰ βεβαίως οὔτε τὰ πλούτη, οὔτε αἱ πρόσκαιροι ἡδοναὶ τοῦ βίου ἀποτελοῦν τὴν ἀληθινὴν ἡμῶν ἀξίαν, ἀλλὰ μόνη ἡ δύναμις τῆς ψυχῆς, ἡ Ἀρετή. Ὅστις ζητεῖ τὴν εὐτυχίαν του εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν σωματικῶν ἡδονῶν, βλέπει καὶ ἀκολουθεῖ μόνον τὴν ζωώδη φύσιν τοῦ ἀνθρώπου. Ὅστις δὲ θρηνεῖ διὰ ἀπώλειαν ἀξιωμάτων κοσμικῶν, ἢ διὰ ταπείνωσιν ἀλαζονείας, τίποτε δὲν γνωρίζει περὶ τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τὸν τοιοῦτον, ἐπειδὴ καταφρονεῖ αὐτὴν τὴν σοφίαν, οὐδεὶς ἐμπορεῖ νὰ βοηθήσῃ· διότι τὰ γήϊνα εἶναι φθαρτὰ καὶ πρόσκαιρα καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἐπερχομένου τοῦ θανάτου τὰ πάντα ἀπόλλυνται.

3) Ἡ παγκόσμιος ἱστορία, ἥτις μᾶς δεικνύει τὸν Θεόν, μᾶς διδάσκει τί ἔχομεν νὰ ἐλπίσωμεν, ἐὰν τῳόντι θέλωμεν νὰ ἤμεθα σοφοί, καὶ τί νὰ φοβηθῶμεν ἀπὸ ὅλας τὰς μεταβολὰς περισσότερον. Αὕτη μᾶς διδάσκει, ὅτι τίποτε δὲν εἶναι παντοτεινόν, ἐκτὸς τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἁγιότητος· ὅτι κάθε ἀτελὲς πρᾶγμα χάνεται, καὶ ἂν ὑποστηρίζεται ἀπὸ ἀπείρους στρατούς. Ὅτι αἱ μεγάλαι πολιτεῖαι παρακμάζουν καὶ ἐπὶ τέλους καταστρέφονται, ὅτι πολῖται ἐκνευρισμένοι ἀπὸ ἄσωτον ζωήν, δὲν ζοῦν πλέον διὰ τὴν εὐδαιμονίαν των, οὔτε διὰ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ διὰ τὴν δυστυχίαν καὶ ἑαυτῶν καὶ τῶν ὁμοίων των. Ἐκ τῆς Ἱστορίας αὐτῆς μανθάνομεν, ὅτι διὰ μὲν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀφοσιώσεως ἑκάστου πολίτου εἰς τὸ γενικὸν καλόν, μικρὰ καὶ ἀδύνατα κράτη γίνονται μεγάλα καὶ ἰσχυρά, διὰ δὲ τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τὰ ἰσχυρότερα βασίλεια κλωνίζονται καὶ καταπίπτουν. Διατὶ ἐκπληττόμεθα, ὅτι τόσαι πολιτεῖαι παρακμάζουν, τόσαι δὲ περιουσίαι καταστρέφονται; μήπως δὲν ἐπετάχυναν τὴν πτῶσιν καὶ τὴν καταστροφὴν ταύτην αἱ ἴδιαι αὐτῶν ἁμαρτίαι; μήπως δὲν δύναται Ἔθνος τι, ἐπιστρέφον εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, νὰ ἀποκτήσῃ πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν εὐτυχίαν καλλιτέραν ἀπὸ τὴν προτέραν; Δὲν εἶναι ὁ Θεὸς πάντοτε Θεὸς τῶν ἀγαθῶν;

4) Διὰ τοῦτο ἂς θαρρῶμεν, ἀγαπητοί, ἂς στηρίξωμεν ἑαυτοὺς ἐπὶ τὸν Παν-

τοδύναμον Θεόν, ἂς ἑνώσωμεν μὲ ἀνδρικὴν γενναιότητα τὰς προσπαθείας μας πρὸς εὐγενῆ φρονήματα καὶ ἔργα· ἂς ἐλπίσωμεν ἐπὶ τὸν Κύριον, ἐπὶ τὸν Θεόν, τὸν μέγαν, τὸν αἰώνιον, ὅστις κατὰ τὸν προφήτην Ἠσαΐαν ταπεινόνει τοὺς κατοικοῦντας ἐν ὑψηλοῖς, κρημνίζει τὴν ὑψηλὴν πόλιν, καταβάλλει αὐτὴν ἕως ἐδάφους, διὰ νὰ καταπατήσῃ αὐτὴν ὁ ποῦς τοῦ πτωχοῦ, τὰ βήματα τοῦ ἐνδεοῦς.

5) Ἂς προσκολληθῶμεν εἰς τὰ σοφὰ τοῦ θείου ἡμῶν Σωτῆρος διδάγματα, καὶ διὰ τῶν Χριστιανικῶν ἀρετῶν ἂς χρησιμεύωμεν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἡσυχίας, εἰς τὴν ὑπακοὴν πρὸς τοὺς νόμους, καὶ εἰς τὴν κραταίωσιν τῆς ἀγάπης, ἥτις τὰ πάντα κατορθώνει. Ἂς ἐνισχύσωμεν δὲ εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν ἀρετῶν τούτων καὶ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἱερῶν αὐτῶν καθηκόντων, τὰ τέκνα ἡμῶν, τοὺς οἰκείους ἡμῶν, τοὺς φίλους ἡμῶν, ἐνὶ λόγῳ ἐκείνους τοὺς ὁποίους μᾶς ἐνεπιστεύθη ὁ Θεός.

6) Τὸ καλὸν μένει διὰ παντὸς ἄφθαρτον, τὸ δὲ ἀτελὲς ἀφ᾿ ἑαυτοῦ καταστρέφεται· τὴν ἀλήθειαν ταύτην διηνεκῶς φανερόνει εἰς ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς τὰς περιπετείας τῶν λαῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, μήτε εἰς ἔχθραν, μήτε εἰς φιλίαν χαριζόμενοι, ἂς ἐργαζώμεθα πάντοτε καὶ παντοῦ, ἐφ᾿ ὅσον δυνάμεθα, ὑπὲρ τοῦ καλοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ δικαίου. Οὕτω δὲ θέλομεν ἐλπίζει, ὅτι διὰ τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ καὶ αἱ μικραὶ καὶ ἀφανεῖς πράξεις ἡμῶν δὲν θὰ ἦναι ἀνωφελεῖς πρὸς τὴν κοινωνίαν, αἱ δὲ ἀσθενεῖς ἡμῶν δυνάμεις θὰ βοηθήσουν εἰς τὴν στερέωσιν καὶ τὴν ἐξάπλωσιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Εἰς τὴν ἁμαρτίαν, εἰς τὰ ἀνόσια ἡμῶν πάθη ὑπάρχει ἡ αἰτία τῆς πτώσεως καὶ καταστροφῆς, εἰς δὲ τὴν ἀρετὴν συνυπάρχει ἡ ἰσχὺς καὶ τὸ μεγαλεῖον. Ὅθεν ἂς μετανοήσωμεν, ἂς ἐπιστρέψωμεν, καὶ ἂς θέσωμεν ὅλην μας τὴν ἐλπίδα καὶ τὸ θάρρος ἐπὶ τὸν Κύριον· διότι ἐν Κυρίῳ τῷ Θεῷ εἶναι αἰώνιος δύναμις! Ἀμήν.

Δ. Διαούτσης

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

ἀποδεικνυομένη ὑπὸ τῶν ἀνασκαφῶν τῶν ἐτῶν 1925—1934

ΥΠΟ

ΚΑΡΟΛΟΥ ΜΑΡΣΤΟΝ (Sir Charles Marston, F.S.A.)

[Κατ᾿ ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Εἰς ἀναζήτησιν τῆς πραγματικότητος

Κατὰ τὰ τελευταῖα 400 ἔτη, ἀφ᾿ ὅτου ὁ Κάξτων εἰσήγαγε τὴν τυπογραφίαν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἡ Βίβλος ἀπετέλεσε τὴν βάσιν τῆς μαθήσεως τῆς Ἀγγλικῆς φυλῆς, τὸν ὁδηγὸν τῆς ἠθικῆς μας καὶ φέρεται ὡς ἡ πηγὴ τῆς δυνάμεώς μας. Ἀκούομεν σήμερον παράπονα ὅτι αὐξάνει ὁλοὲν ἡ παραμέλησις τῆς μελέτης τῆς Βίβλου, ἀκόμη καὶ μεταξὺ τοῦ κλήρου, καὶ ὅτι ὁ κόσμος τείνει νὰ περιφρονῇ τὴν ἠθικήν, ἣν διδάσκει ἡ Βίβλος. Καὶ ὡς λόγος τῆς καταστάσεως ταύτης φέρεται τὸ ὅτι ζῶμεν εἰς αἰῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ὑλικὴ γνῶσις ηὔξησε μεγάλως καὶ

ἡ ἀνθρωπότης ζητεῖ ***πραγματικότητα.*** Ἄλλοτε ὁ Γλάδστων ὠνόμασε τὴν Βίβλον «τὸν ἀπόρθητον βράχον τῶν Ἱ. Γραφῶν». Σήμερον ὑπάρχουν οἱ λέγοντες ὅτι ἡ Γραφὴ εἶναι συλλογὴ μύθων καὶ μυθιστορημάτων. Ποῖος ἔχει δίκαιον;

Πρὶν εἰσέλθωμεν εἰς τὴν λεπτομερῆ ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος τούτου, ἂς ἐπισκοπήσωμεν γενικά τινα τεκμήρια. Ἡ βασίλισσα Βικτωρία λέγεται ὅτι, ἐρωτηθεῖσά ποτε ὑπὸ Ἀφρικανοῦ ἡγεμόνος ποῦ ἔγκειται τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἀγγλίας, ἐσήκωσε καὶ τῷ ἐπέδειξε μίαν Ἁγίαν Γραφήν, λέγουσα: «Εἰς αὐτὸ τὸ βιβλίον!» Καὶ τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ πεποίθησις τῶν πλείστων, τῶν εὐγενεστέρων πνευμάτων τοῦ ἔθνους μας. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ὑπάρχει κάποια δύναμις ἀνωτέρα, ἥτις κατέστησε τὴν μικρὰν αὐτὴν νῆσόν μας, ἥτις καλεῖται Ἀγγλία, ἱκανὴν νὰ διαδραματίσῃ τὸ κυρίαρχον πρόσωπον εἰς τὸν κόσμον.

Ἐπίσης διακηρύττεται ὅτι ἡ θαυμασία ὑλικὴ ἀνάπτυξις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ τοῦ Καναδᾶ εἶχεν ὡς πηγὴν τὸ ἔργον ἀνδρῶν, οἵτινες ἐπίστευον ἀκραδάντως εἰς τὴν Ἁγ. Γραφὴν καὶ ἐρρύθμισαν τὴν ζωὴν καὶ τὴν πολιτείαν των συμφώνως πρὸς ταύτην. Αἱ Βρεττανικαὶ ὑπερθαλάσσιαι κτήσεις, αἵτινες ἀνεπτύχθησαν εἰς λαμπρὰς εὐνομουμένας χώρας, καθὼς καὶ αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς, ὑπῆρξαν ἀπὸ αἰώνων ἤδη τὰ ἔθνη τὰ κατ᾽ ἐξοχὴν ἀγαπῶντα τὴν Ἁγίαν Γραφήν. Εἶναι ἑπομένως δύσκολον νὰ πιστεύσῃ κανεὶς ὅτι ὁ μέγας Ἀγγλοσαξωνικὸς πολιτισμὸς καὶ ὅλα τὰ ἀγαθά, ἅτινα οὗτινος ἐπεδαψίλευσεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἐπήγασαν ἐξ ἑνὸς βιβλίου, ὅπερ δὲν ἦτο εἰμὴ συλλογὴ μύθων καὶ μυθιστορημάτων.

Ἐξ ἄλλου, ἄς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ἡ Παλ. Διαθήκη ἀποτελεῖ τὸν καταστατικὸν χάρτην τῆς Ἑβραϊκῆς φυλῆς. Ἂν καὶ διεσπαρμένοι καθ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἀπάτριδες, καταδυναστευόμενοι καὶ καταδιωκόμενοι ἐπὶ δεκαοκτὼ αἰῶνας, μ᾽ὅλα ταῦτα οἱ Ἑβραῖοι διετηρήθησαν ὡς ἰδία φυλή. Ἐὰν διὰ μέσου τόσων ἀναριθμήτων περιπετειῶν καὶ καταστροφῶν εἶχον ἐξαφανισθῆ, θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ μετά τινος εὐλογοφανείας ὅτι τὰ ἱερά των βιβλία ἦσαν οὐτιδανὰ καὶ αἱ προφητεῖαι τῆς Π. Διαθήκης κεναί. Ἀλλ᾽ ἡ ἀδιάκοπος διατήρησις καὶ σημερινὴ εὐημερία τῆς Ἑβραϊκῆς φυλῆς καὶ ἡ σημερινὴ ἐπάνοδός των εἰς τὴν γῆν Χαναὰν εἶναι τρανὴ ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας τῶν προφητειῶν τούτων.

Τοιουτοτρόπως, ἡ μαρτυρία τῶν ἐθνῶν εἶναι περιφανῶς ὑπὲρ τῆς Βίβλου Καὶ ἀφ᾽ ἑτέρου, ἐὰν θεωρήσωμεν τὴν Καινὴν Διαθήκην ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ὅσα συνέβησαν ἀπὸ Χριστοῦ καὶ ἐντεῦθεν, δυσκόλως δύναται ἄνθρωπος ἀμερόληπτος νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι τὰ γεγονότα ἀπέδειξαν τὸ ἀναληθὲς τῆς Διαθήκης ταύτης. Βεβαίως εἶναι γνωστὸν ὅτι διάφορα χωρία αὐτῆς ἤγαγον πολλοὺς Χριστιανοὺς εἰς τὸ νὰ ἀναμένουν τὴν ταχεῖαν ἐπάνοδον τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐν τούτοις, αὐτὸς ὁ Χριστός, ὅτε ἦτο ἐπὶ τῆς γῆς, ρητῶς ἐδήλωσεν ὅτι περὶ τοῦ καιροῦ τῆς ἐπανόδου Του οὐδεὶς γινώσκει εἰμὴ μόνος ὁ Θεὸς (Ματθ. κδ΄. 36, Μάρκ. ιγ΄. 32).

Ἐδήλωσε προσέτι ὅτι πρὸ τοῦ νὰ ἐπανέλθῃ, πρέπει πρῶτον νὰ κηρυχθῇ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς πάντα τὰ ἔθνη (Μάρκ. ιγ΄ 10)—τοῦθ᾽ ὅπερ εἰσέτι δὲν ἐξετελέσθη.

Πάλιν, παρέχεται ἡ ὑπόσχεσις ὅτι ἡ δευτέρα Αὐτοῦ ἐπιφάνεια θὰ θέσῃ τέρμα εἰς τοὺς πολέμους. Δυστυχῶς ὅμως παρὰ τὰς προσπαθείας τῆς Κοινωνίας τῶν

Ἐθνῶν καὶ παρὰ τὰς τρομερὰς συμφοράς, τὰς ὁποίας πάντες γνωρίζουν ὅτι θὰ ἐξαπολύσῃ μία νέα μεγάλη σύρραξις τῶν ἐθνῶν, ἡ κατάργησις τοῦ πολέμου δὲν εἶναι ἀκόμη ἐξησφαλισμένη. Ὅταν βλέπωμεν τὴν σημερινὴν κατάστασιν τοῦ κόσμου, πειθόμεθα ὅτι, παρ᾽ ὅλας τὰς μεγάλας ὑλικὰς προόδους αὐτοῦ, παρ᾽ ὅλην τὴν μεγάλην προαγωγὴν τῆς Ἐπιστήμης, ἐλλείπει ἀπὸ τὸν πολιτισμόν μας ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία. Ἡ ἐμπιστοσύνη μεταξὺ τῶν λαῶν διεσαλεύθη, καὶ δὲν γνωρίζομεν τί τέξεται ἡ ἐπιοῦσα! Ὅπως δὲ περὶ τῶν Ἑβραίων ἤδη ἐκπληροῦνται προφητεῖαί τινες τῆς Π. Διαθήκης, τοιουτοτρόπως δὲν εἶναι καὶ τόσον ἀπίστευτον τὸ λεγόμενον ὑπό τινων ὅτι ἄλλα ἔθνη σήμερον ἐκπληροῦν προφητείας τῆς Κ. Διαθήκης. Ἐκεῖνοι, οἵτινες ζητοῦν τὴν Πραγματικότητα, πρέπει νὰ ὁμολογήσουν ὅτι τοιαῦται ἐνδείξεις καὶ σκέψεις ἐνισχύουν τὸ κῦρος τῆς Βίβλου.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, οἱ καταφρονηταὶ τῆς Ἁγ. Γραφῆς ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ Ἐπιστήμη ἀπέδειξε πολλὰ τὰ ἐσφαλμένα ἐν τῇ Βίβλῳ, καὶ ὅτι ἡ ὀρθότης τῆς Ἐπιστήμης ἀποδεικνύεται ἀπὸ ὅλην τὴν ἀπέραντον σειρὰν τῶν ἀνακαλύψεων καὶ ἐφευρέσεών της! Τὰ αὐτοκίνητα, ἀεροπλάνα, ῥαδιόφωνα, ἠλεκτρικαὶ συσκευαὶ παντὸς εἴδους κτλ. εἶναι μάρτυρες ὑπὲρ τῆς Ἐπιστήμης, ἥτις ἀσχολεῖται μὲ τὴν πραγματικότητα. Διὰ τοῦτο, λέγουν, ἐνῷ οἱ προπάτορες ἡμῶν ἐπίστευον εἰς τὴν Βίβλον, ἡμεῖς πρέπει νὰ πιστεύωμεν εἰς τὴν Ἐπιστήμην. Μήπως οἱ σχολαστικοὶ κριτικοί, τῇ συνδρομῇ τῆς Ἐπιστήμης, δὲν ἀπέδειξαν ὅτι ἡ Πεντάτευχος δὲν συνεγράφη ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως, ἀλλ᾽ ὑπὸ ἄλλων πολλοὺς αἰῶνας μετὰ τὸν Μωϋσέα; Καὶ μήπως περὶ τῆς θεότητος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ δὲν ἀπέδειξεν ἡ Ἐπιστήμη ὅτι ταῦτα καὶ τὰ ἄλλα θαύματα τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἶναι μῦθοι, διότι εἶναι φυσικῶς ἀδύνατον νὰ συνέβησάν ποτε;

Σημειώσατε ὅτι οἱ ἐχθροὶ τῆς Βίβλου κάμνουν πολὺ πρόχειρον καὶ ἀσυλλόγιστον χρῆσιν τῆς λέξεως «Ἐπιστήμη». Καὶ φέρουν ὡς ἀπόδειξιν τῆς θετικότητος τῆς Ἐπιστήμης τὰ αὐτοκίνητα, τὰ ἀεροπλάνα, τὰ ῥαδιόφωνα κτλ. κτλ. Ἀλλ᾽ αὐτὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐφευρέσεις δὲν ἐξεπήδησαν τέλεια ἐκ τῆς κεφαλῆς τῶν ἐφευρετῶν των· τοὐναντίον, ἐξεπονήθησαν βραδέως καὶ μετὰ κόπου, ὡς τὸ προϊὸν πολλῶν ἐγκεφάλων, τινὲς τῶν ὁποίων δὲν ἐγνώριζον τίποτε περὶ Ἐπιστήμης καὶ τῶν νόμων τῆς Φύσεως. Ἑκάστη ἰδέα ἐφευρέτου ἔπρεπε νὰ δοκιμασθῇ καὶ βεβαιωθῇ ὑπὸ τῆς πείρας, καὶ ἑκάστη δοκιμὴ ὡδήγει εἰς νέας σκέψεις καὶ τροποποιήσεις τῆς ἀρχικῆς ἰδέας, ἢ καὶ εἰς τελείαν ἐγκατάλειψιν αὐτῆς. Τὰ ἀρχεῖα τοῦ Γραφείου Διπλωμάτων Εὑρεσιτεχνίας ἐν Λονδίνῳ εἶναι γεμάτα ἀπὸ δεκάδας χιλιάδων δηλώσεων ἐφευρέσεων, τὰς ὁποίας ἐγκατέλειψαν οἱ ἐφευρέται των, διότι εἰς τὴν πρακτικὴν δοκιμὴν ἀπεδείχθησαν ἀνεφάρμοστοι ἢ ἄχρηστοι. Ὥστε ἡ Ἐπιστήμη, ἥτις ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὡς μάρτυρας τῆς ἀληθείας τόσας λαμπρὰς ἐφευρέσεις, ἀνεπτύχθη καὶ ἐμορφώθη βαθμηδὸν διὰ ἀναριθμήτων δοκιμῶν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πείρας τῶν πραγμάτων.

Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλαι ἐπιστῆμαι, αἱ ὁποῖαι τόσον ὀλίγον ἦλθον εἰς ἐπαφὴν μὲ τὴν πεῖραν τῶν πραγμάτων, ὥστε αἱ διδασκαλίαι των νὰ μὴ ἔχουν τὴν θετικότητα τῆς Μηχανικῆς ἢ τῆς Ἠλεκτροτεχνίας. Ἀκόμη δὲ καὶ ἡ *Χημεία* καὶ ἡ Φυσική, αἵτινες ἐβασίσθησαν ἐν πολλοῖς ἐπὶ πραγματικῶν γεγονότων,

ἠναγκάσθησαν τελευταίως νὰ ὑποστοῦν μεγάλας τροποποιήσεις. Λ. χ. ἡ θεωρία τοῦ Ἀϊνσταϊν περὶ «Σχετικότητος» ἀνεστάτωσεν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν Φυσικὴν ἐπιστήμην.

Ἐξ ἄλλου, ἡ λέξις «Ἐπιστήμη» πλειστάκις χρησιμοποιεῖται διὰ συστήματα καθαρῶς θεωρητικά, ἅτινα ἐλαχίστην ἢ οὐδεμίαν βάσιν ἔχουν ἐκ συγκεκριμένων γεγονότων καὶ τῶν ὁποίων ὁ ἔλεγχος ἢ ἡ βεβαίωσις εἶναι σχεδὸν ἀδύνατος.

Ὥστε τὸ νὰ συνταυτίζωμεν τὴν Ἐπιστήμην μὲ τὴν Πραγματικότητα, κατὰ τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως, εἶναι τελείως σφαλερόν. Διότι ἡ λέξις «ἐπιστήμη», ἂν καὶ παριστᾷ πολλὰ τὰ ἀληθῆ, ἐπίσης καλύπτει καὶ πολλὰ τὰ ἀμφίβολα καὶ πολλὰ τὰ παντελῶς ψευδῆ. Οἱ ζητοῦντες τὴν Πραγματικότητα δὲν δύνανται νὰ μεταχειρισθοῦν ἀναλογίας ἐκ τῆς Μηχανικῆς ἢ τῆς Ἠλεκτροτεχνίας ἵνα ἀποδείξουν ὅτι ἡ Βίβλος εἶναι ψευδής. Διότι, ὡς θέλομεν ἴδει ἐν τῷ ἑπομένῳ κεφαλαίῳ, ἐνδέχεται ἡ περὶ ἧς πρόκειται εἰδικὴ Ἐπιστήμη νὰ ἦναι ἐσφαλμένη καὶ ἑπομένως τὰ συμπεράσματά της νὰ ἦναι ἄχρηστα.

Ἀφ᾽ ἑτέρου, αἱ ἤδη ἐκτελούμεναι ἀνασκαφαὶ εἰς χώρας Βιβλικὰς (ἤτοι, ἀναφερομένας ἐν τῇ Βίβλῳ) φέρουσι διαρκῶς εἰς φῶς πλεῖστα ὅσα τεκμήρια, λείψανα τῆς ζωῆς καὶ ἐργασίας ἀνθρώπων, οἵτινες ἔζησαν εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Νῶε, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Μωϋσέως, τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, τὰ ὁποῖα τεκμήρια ἐπιμαρτυροῦσι τὴν ἀκρίβειαν καὶ ἀλήθειαν τῶν ὅσα ἱστορεῖ ἡ Βίβλος.

Πρὶν ὅμως προβῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν, ἀνάγκη νὰ ἀναφέρωμεν ἄλλας τινας ἀντιρρήσεις κατὰ τῆς Βίβλου. Τινὲς τῶν ἀντιρρήσεων τούτων βασίζονται εἰς χωρία δυσνόητα τῆς Ἁγ. Γραφῆς, ἅτινα ἐνδέχεται νὰ παρεφθάρησαν διὰ τῆς ἀπροσεξίας τῶν ἀντιγραφέων διὰ μέσου τῶν αἰώνων. (Ὡς γνωστόν, ἡ Παλαιὰ Διαθήκη συνεγράφη πρὸ 2500—3500 ἐτῶν, ἡ δὲ Καινὴ Διαθήκη πρὸ 1800 καὶ πλέον ἐτῶν). Ἄλλοι καταφέρονται κατὰ πράξεων ἱστορουμένων ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ, αἵτινες εἶναι ἀσυμβίβαστοι πρὸς τοὺς κανόνας τοῦ σημερινοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Οἱ τοιοῦτοι ἀγνοοῦν τὴν ἱστορίαν καὶ τὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἀπωτάτων ἐκείνων χρόνων, ὁπότε αἱ τοιαῦται πράξεις ἐκρίνοντο ἐντελῶς διαφόρως.

Ἄλλοι πάλιν, καταφερόμενοι κατὰ τῶν θαυμάτων τῶν ἐν τῇ Βίβλῳ, λησμονοῦν ὅτι πράγματα γίνονται σήμερον καθημερινῶς καὶ δὲν μᾶς κάμνουν τὴν ἐλαχίστην πλέον ἐντύπωσιν, τὰ ὁποῖα, ἐὰν ἐγράφοντο εἰς βιβλίον τι πρὸ 50ετίας ἐκδοθὲν ὡς πράγματι γενόμενα, θὰ ἐθεωροῦντο μῦθοι.

Ὑποθέσατε ὅτι εἰς τὴν Βίβλον ἀνεγράφετο ὅτι, ὅταν ὁ Θεὸς παρέδωκε τὸν Νόμον εἰς τὸν Μωϋσέα ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, οἱ λόγοι Του ἠκούοντο εἰς ἀπόστασιν 1000 μιλίων, ἢ ὅταν ἡ βασίλισσα τοῦ Σεβᾶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα της (τὴν Ἀραβίαν ἢ τὴν Ἀβησσυνίαν), ὁ Σολομὼν ἔκαμεν ὥστε νὰ ἀκούῃ αὕτη τὴν ψαλμῳδίαν τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ ναοῦ! Μέχρι πρὸ 50 ἐτῶν οἱ σοφοὶ ἐπιστήμονες θὰ ἔλεγον μὲ περιφρονητικὸν μειδίαμα: «Παραμύθια! γίνονται τέτοια θαύματα; Ἄρα ἡ Βίβλος δὲν εἶναι ἀληθής». Καὶ ἐν τούτοις, σήμερον αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ θαύματα ὄχι μόνον γίνονται, ἀλλὰ καὶ δὲν μᾶς προξενοῦν πλέον καμ-

μίαν ἐντύπωσιν. Μήπως ἤλλαξαν ἐν τῷ μεταξὺ οἱ νόμοι τῆς φύσεως; Καθόλου. Ἤλλαξαν μόνον αἱ ἀνθρώπιναι γνώσεις καὶ ἐπιστῆμαι. Καὶ διαρκῶς ἀλλάζουν. Πῶς λοιπὸν θὰ παραδεχθῶμεν ὡς τελεσίδικον κριτήριον τὴν γνώμην τῆς διαρκῶς μεταβαλλομένης ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης περὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου Βιβλίου, ὅπερ μετεδόθη ἀμετάβλητον ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν ἐπὶ τόσους αἰῶνας;

Καὶ δὲν εἶναι μόνον αἱ «θετικαὶ» λεγόμεναι ἐπιστῆμαι, αἱ ὁποῖαι παραπαίουν, ὅταν, ἐξερχόμεναι τῆς ἁρμοδιότητος αὐτῶν, κρίνουν ἐκ τῶν ὑλικῶν πραγμάτων τὰ πνευματικά. Καὶ αὐτὴ ἡ ἱστορικὴ ἐπιστήμη δὲν ὑπῆρξεν ἄμοιρος ἀστείων ὀλισθημάτων. Ὅταν τῷ 1870 ὁ Σλῆμαν ἀνεκάλυψε τὴν ἀρχαίαν Τρῳάδα, οἱ σοφοὶ ἱστορικοὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὅταν ὁ Χίλπρεχτ, ἐνεργῶν τὰς γνωστὰς ἀνασκαφάς του ἐν Μεσοποταμίᾳ, ἔφερεν εἰς φῶς ὁλόκληρον βάθρον ναοῦ ἐκτισμένον ἐκ πλίνθων, αἱ ὁποῖαι ἔφερον ἑκάστη ἀποτύπωμα τοῦ ὀνόματος ἑνὸς βασιλέως, τὸν ὁποῖον οἱ ἱστορικοὶ καὶ κριτικοὶ εἶχον χαρακτηρίσει ὡς μυθικόν, ἤτοι ἀνύπαρκτον, ὁ ῥέκτης ἀνασκαφεὺς κατηγορήθη ὅτι αὐτὸς κατεσκεύασε, ἤτοι παρεποίησε, τὰς χιλιάδας τῶν πλίνθων τούτων, διὰ νὰ διαψεύσῃ τοὺς κριτικοὺς καὶ ἱστορικούς!

(ἀκολουθεῖ)

ΓΚΡΕΝΦΕΛ

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΟΥ ΛΑΜΠΡΑΝΤΟΡ

Εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμῆμα τοῦ Καναδᾶ ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ ὑπάρχει μεγάλη χερσόνησος, ἐκτάσεως 500,000 τετραγ. μιλίων, ἥτις καλεῖται Λαμπραντὸρ (Labrador). Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς εἶναι ἐλάχιστος, διότι ἡ ἀχανὴς αὕτη χερσόνησος, ἔχουσα μόνον δάση ἀπέραντα καὶ καλυπτομένη ἐπὶ ἑπτὰ σχεδὸν μῆνας τοῦ ἔτους ὑπὸ χιόνων, δὲν εἶναι εὔκολον νὰ καλλιεργηθῇ γεωργικῶς. Διὰ τοῦτο ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς, ἀνερχόμενος μόλις εἰς 16,000 ψυχάς, ἐκ τῶν ὁποίων 10,000 λευκοὶ (Ἀγγλοσάξωνες), κατοικεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ παράλια· μόνον οἱ αὐτόχθονες (Ἐσκιμῶοι καὶ Ἐρυθρόδερμοι Ἰνδιανοὶ) περιφέρονται εἰς τὸ ἐσωτερικόν, καταγινόμενοι εἰς τὸ κυνήγιον καὶ πωλοῦντες τὰ «γουναρικὰ» εἰς τοὺς διαφόρους σταθμοὺς μεγάλων Ἀγγλικῶν Ἑταιριῶν. Οἱ λευκοὶ εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἁλιεῖς καὶ κατοικοῦν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ παραλίαν, ἁλιεύοντες ἰδίως γάδον (μπακαλᾶον), σολωμὸν καὶ «ρέγγαις», ἅτινα ἁλατιζόμενα περιέρχονται κατόπιν εἰς τὴν παγκόσμιον ἀγοράν.

Πρὸ 50ετίας ὁ λευκὸς οὗτος πληθυσμὸς ἔζη ὑπὸ συνθήκας ἐξόχως δυσκόλους. Κατὰ τοὺς μῆνας τοῦ χειμῶνος τὸ ψάρευμα διακόπτεται ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν ἕνεκα τοῦ δριμυτάτου ψύχους, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ ὑπὸ συχνῶν καὶ μακρῶν θυελλῶν, αἵτινες κατέρχονται ἀπὸ τὰς περὶ τὸν Βόρειον Πόλον ἀχανεῖς παγωμένας ἐκτάσεις. Οἱ μικροὶ συνοικισμοὶ τῶν ψαράδων, κατεσπαρμένοι κατὰ μῆκος μιᾶς παραλίας ἐκτάσεως 700 μιλίων, ἐστεροῦντο σχεδὸν ὅλων τῶν ἀγαθῶν τοῦ πολιτισμοῦ,

ἀκόμη καὶ ἐπαρκῶν καὶ καταλλήλων τροφίμων. Οὔτε εἷς ἰατρὸς οὔτε ἓν νοσοκομεῖον ὑπῆρχε καθ᾽ ὅλην ἐκείνην τὴν ἔκτασιν· ὀλίγοι ἡρωϊκοὶ ἱεραπόστολοι περιώδευον ἐκεῖ, ἵνα ἐξυπηρετήσουν τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων, ἀλλὰ διὰ τὰς ὑλικὰς καὶ σωματικάς των ἀνάγκας δὲν ὑπῆρχε καμμία προμήθεια. Ἡ φυματίωσις, ἡ ραχίτις καὶ τὰ στομαχικὰ ἐθέριζον τὸν πληθυσμόν. Ἡ θνησιμότης μεταξὺ τῶν παιδίων ἦτο 35 τοῖς ἑκατόν. Γάλα δὲν ὑπῆρχεν, ἀλλὰ μόνον οἰνοπνευματώδη ποτά. Οἱ ἄνδρες, καὶ αἱ γυναῖκες ἀκόμη, ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ των παρεδίδοντο εἰς τὴν μέθην. Ἐὰν κανεὶς ἐτύγχανε νὰ τραυματισθῇ ἢ νὰ σπάσῃ ἕνα ὀστοῦν τοῦ σώματός του, δὲν ὑπῆρχε κανεὶς νὰ τῷ ἐπιδέσῃ τὸ τραῦμα οὔτε εὑρίσκοντο ἀντισηπτικὰ ἢ ἄλλα χρειώδη.

Ἡ κατάστασις αὕτη βαθμηδὸν κατέστη γνωστὴ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ὑπὸ τῶν ἱεραποστόλων καὶ ὑπὸ τῶν πληρωμάτων τοῦ Ἀγγλικοῦ ἁλιευτικοῦ στόλου, ὅστις κατ᾽ ἔτος ἐπεσκέπτετο τὰ ὕδατα τοῦ Λαμπραντὸρ πρὸς ἁλιείαν. Καὶ ἡ ἀφήγησις τῆς ἀθλιότητος τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Λαμπραντὸρ τόσον συνεκίνησεν ἕνα νεαρὸν ἰατρόν, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ ἀφιερώσῃ τὴν ζωήν του καὶ τὰ ἐπιστημονικά του φῶτα ὑπὲρ βελτιώσεως τῆς καταστάσεώς των.

Ὁ Οὐΐλφρεδ Γκρένφελ ἐγεννήθη ἐν Ἀγγλίᾳ τῷ 1865 καὶ ἐσπούδασε τὴν ἰατρικὴν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Λονδίνου, ὡς μαθητὴς τοῦ διασήμου χειρούργου Σὲρ Φρειδερίκου Τρὴβς (Treves). Ὅτε ἦτο δευτεροετὴς φοιτητής, συνέπεσε νὰ παρευρεθῇ εἰς μίαν συνάθροισιν ἐν Λονδίνῳ τῶν περιφήμων τότε Ἀμερικανῶν ἱεραποστόλων Μούδη καὶ Σάνκεϋ, καὶ τόσον βαθεῖαν ἐντύπωσιν τῷ ἔκαμε τὸ κήρυγμα τοῦ Μούδη, ὥστε ἔκτοτε ἀφιέρωσεν ἑαυτὸν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ καθ᾽ ὅλα τὰ φοιτητικά του χρόνια, εἰργάζετο διὰ τὴν θρησκευτικὴν μόρφωσιν τῶν παιδιῶν τῆς γειτονιᾶς του, τὰ ὁποῖα αὐτὸς καὶ ὁ ἀδελφός του συνεκέντρωνον εἰς συναθροίσεις καὶ ἐκδρομάς. Ὁ Γρένφελ ἐκ μικρᾶς ἡλικίας ὑπῆρξεν ἐνθουσιώδης ἀθλητὴς καὶ εἶχεν ἰδιαιτέραν κλίσιν πρὸς τὰ θαλάσσια σπόρτ.

Ἐργαζόμενος ὡς φοιτητὴς καὶ κατόπιν ὡς βοηθὸς εἰς τὰ νοσοκομεῖα τοῦ Λονδίνου πολλάκις συνέπεσε νὰ ἔχῃ μεταξὺ τῶν ἀσθενῶν του ἄνδρας τοῦ ἁλιευτικοῦ στόλου τοῦ Βορείου Ἀτλαντικοῦ, πάσχοντες ἀπὸ τραύματα καὶ θλάσεις ὀστῶν ὡς ἐκ τοῦ σκληροῦ ἐπαγγέλματός των, καὶ τῶν ὁποίων ἡ κατάστασις πολλάκις εἶχεν ἐπιδεινωθῇ, διότι εὑρισκόμενοι εἰς τὸ πέλαγος, ἐβράδυναν πολὺ νὰ τύχουν ἰατρικῆς περιθάλψεως. Ἡ ἀνάγκη ἑνὸς ἰατροῦ, ὅπως παρακολουθῇ τὸν ἁλιευτικὸν στόλον, ἀνεγνωρίσθη ἐπὶ τέλους ὡς ἐπιτακτική· καὶ διάφοροι ἐν Ἀγγλίᾳ φιλανθρωπικαὶ ὀργανώσεις ὑπὲρ τῶν ναυτεργατῶν ἠγόρασαν καὶ ἐξήρτυσαν ἓν πλωτὸν ἰατρεῖον, ὅπερ νὰ συνοδεύῃ τὸν στόλον εἰς τοὺς μακρυνούς του πλόας ἀνὰ τὸν Βόρειον Ἀτλαντικόν. Ὁ Γκρένφελ προσεφέρθη ὡς ἐθελοντὴς ἰατρὸς καὶ ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἡ ζωή του διετέθη ὑπὲρ τῆς περιθάλψεως τῶν ἁλιέων. Τὸ παράδειγμά του ἐκίνησε καὶ ἄλλους νεαροὺς ἰατρούς, καὶ ἄλλα πλωτὰ ἰατρεῖα βαθμηδὸν ἐξωπλίσθησαν πρὸς περίθαλψιν τῶν ἁλιέων ὅλων τῶν ἀκτῶν τῆς Μ. Βρεττανίας.

Εὐθὺς ὅμως ἀπὸ τοῦ πρώτου ταξειδίου του μὲ τὸν ἁλιευτικὸν στόλον τοῦ Βορείου Ἀτλαντικοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1892, ὅτε προσήγγισεν ὁ στόλος εἰς τὸ

Λαμπραντόρ, ὁ Γκρένφελ εἶδεν ἰδίοις ὄμμασι τὴν ἀθλιότητα τῶν ἐκεῖ ἐγκατεστημένων ἁλιέων, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐπιδοθῇ εἰς ειδικὸν ἔργον ἰατρικῆς καὶ κοινωνικῆς περιθάλψεως δι᾿ αὐτούς. Δι᾿ ὃ μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του εἰς Ἀγγλίαν, ἀνέφερεν εἰς τὴν Ναυτικὴν Ἱεραποστολὴν τὴν πρόθεσίν του καὶ τὴν ἐπομένην ἄνοιξιν ἐγκατεστάθη ὁριστικῶς εἰς τὸ Λαμπραντὸρ καὶ ἤρχισε τὸ μέγα καὶ ἡρωϊκὸν ἔργον, διὰ τὸ ὁποῖον δικαίως ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ λαοῦ τῆς πατρίδος του.

Εἰς τὸ νέον του στάδιον ὁ Γκρένφελ φυσικῶς ἔσπευσε νὰ ἱδρύσῃ ἐν πρώτοις ἰατρεῖα καὶ νοσοκομεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα τὸν ἐβοήθουν ἑκατοντάδες ἐθελοντῶν ἐξ Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς, οἵτινες ἠλεκτρίσθησαν ὑπὸ τῆς ἐνθέρμου ἐκκλήσεως, τὴν ὁποίαν ἐξέδωκε πρὸς τὸν λαὸν τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐθελονταὶ —τὸ πλεῖστον νεαροὶ φοιτηταὶ ἢ τελειόφοιτοι τῆς ἰατρικῆς, γυναῖκες μὲ πτυχίον νοσοκόμου, ἄνδρες ἐργατικοί, κτλ.— κατατάσσοντο καὶ εἰργάζοντο ἀμισθί, λαμβάνοντες μόνον τὴν τροφὴν καὶ κατοικίαν των. Ὁ δὲ Γκρένφελ εὑρίσκετο διαρκῶς εἰς κίνησιν διατρέχων ἐπὶ ἑνὸς μικροτάτου ἀτμοπλοίου τὴν ἀπέραντον ἐκείνην παγερὰν καὶ τρικυμιώδη παραλίαν, καὶ σταματῶν εἰς κάθε λιμένα διὰ νὰ κάμνῃ ἐγχειρίσεις καὶ νὰ ἐπιβλέπῃ τὸ ἔργον.

Ἀλλὰ δὲν ἠρκέσθη εἰς τὴν ἰατρικὴν μόνον περίθαλψιν τῶν ἀσθενῶν. Ἐφρόντισε νὰ καλλιτερεύσῃ τοὺς ὅρους τῆς ζωῆς των.

Ἡ Κυβέρνησις τῆς Νέας Γῆς, εἰς ἣν ὑπήγετο τὸ Λαμπραντόρ, τοῦ ἀνέθηκε διοικητικὰ καθήκοντα καὶ ἐξουσίαν διὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα· καὶ δυνάμει τῆς ἐξουσίας ταύτης κατήργησεν ὅλα τὰ ποτοπωλεῖα τοῦ Λαμπραντόρ, θέσας οὕτω τέρμα εἰς τὸν ἀλκοολισμόν, ὅστις ἐπεκράτει μεταξὺ τῶν κατοίκων. Διὰ νὰ προμηθεύσῃ γάλα διὰ τὰ παιδία, εἰσήγαγεν ἀγέλας ἱππελάφων (ταράνδων), αἵτινες εἶναι συνειθισμέναι εἰς τὸ Ἀρκτικὸν ψῦχος. Συνάμα εἰσήγαγεν ἔξωθεν αὐγὰ καὶ λαχανικὰ εἰς μεγάλας ποσότητας, τὰ ὁποῖα ἐπωλοῦντο εἰς τὸ κόστος των εἰς μικρὰ πρατήρια, μαζὺ μὲ πλεῖστα ὅσα ἄλλα εἴδη. Τὰ πρατήρια ταῦτα, συστήματος ***κοοπερατὶβ*** (co-operative), ἔσωσαν τὸν πληθυσμὸν τοῦ Λαμπραντὸρ ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν μεσιτῶν, οἱ ὁποῖοι προηγόραζον τὸ προϊὸν τοῦ ψαρεύματος (πρὶν βγοῦν τὰ ψάρια ἀπὸ τὴν θάλασσαν) ἀντὶ εὐτελεστάτων τιμῶν, ἐκμεταλλευόμενοι οὕτω πως τὴν πτωχείαν τῶν ἁλιέων κατὰ τοὺς μῆνας τῆς χειμερινῆς ἀργίας. Τὰ πρατήρια τοῦ Γκρένφελ διέκοψαν ἀποτόμως τὴν ἐκμετάλλευσιν αὐτήν, παρέχοντα ἐπὶ πιστώσει τρόφιμα, ἐνδύματα καὶ ὅ,τι ἄλλο ἐχρειάζοντο οἱ κάτοικοι κατὰ τὸν χειμῶνα, ὅταν δὲ κατὰ τὴν ἄνοιξιν ἤρχιζε πάλιν ἡ ἁλιεία, τὰ πρατήρια ἠγόραζον τὰ παστωμένα ψάρια ἑκάστου ἁλιέως ἀντὶ δικαίας τιμῆς καταβαλλομένης ὑπὸ τῶν ἐμπόρων. Ἐπίσης ὁ Γκρένφελ ἐδίδαξε τὰς οἰκογενείας διαφόρους οἰκιακὰς βιομηχανίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἠδύναντο νὰ κερδίζουν κατὰ τοὺς μῆνας τοῦ χειμῶνος· καὶ τὰ παραγόμενα προϊόντα τῆς οἰκιακῆς ταύτης βιομηχανίας ἐστέλλοντο καὶ ἐπωλοῦντο διὰ λ/σμὸν τῶν οἰκογενειῶν εἰς τὰς μεγαλουπόλεις τοῦ Καναδᾶ καὶ τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν—τάπητες, γοῦνες, μάλλινα πλεκτά, τεχνητὰ ἄνθη, κτλ. Ὁ Γκρένφελ ὡσαύτως ἵδρυσεν ναυπηγεῖον διὰ νὰ κατασκευάζωνται καὶ νὰ ἐπισκευάζωνται ἁλιευτικὰ πλοιάρια καὶ ἓν ξυλεμπορικὸν ἐργοστάσιον πρὸς κατεργασίαν τῶν

κοπτομένων, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς Κυβερνήσεως, δένδρων τῶν πλησίων δασῶν. Ἵδρυσε σχολεῖα καὶ ὀρφανοτροφεῖα διὰ τὰ παιδιὰ καὶ ἐνεθάρρυνε καὶ διηυκόλυνε τοὺς ἱεραποστόλους εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου.

Μὲ ὀλίγας λέξεις, ὁ πιστὸς οὗτος καὶ ἔνθερμος Χριστιανός, βοηθούμενος εἰς τὸ ἔργον του καὶ ὑπὸ τῆς ἐξ ἴσου ἀφωσιωμένης συζύγου του, ἐγκατέλειψεν ἐπικερδὲς κοσμικὸν στάδιον καὶ τὰς ἀνέσεις καὶ ἀπολαύσεις τῆς πατρίδος του, διὰ νὰ ζήσῃ εἰς μίαν ἀγρίαν, παγερὰν καὶ ἐρημικὴν χώραν ζωὴν στερήσεων καὶ ἀτρύτων κόπων, διηνεκοῦς φροντίδος καὶ κινήσεως καὶ πολέμου πρὸς τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως, ἵνα περιθάλψῃ, θεραπεύσῃ, ἀνακουφίσῃ καὶ ἐξευγενίσῃ ἕνα ὁλόκληρον πληθυσμὸν ὑπὸ τὸ φῶς ἑνὸς ἀληθοῦς Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Καὶ σήμερον ἑκατοντάδες εὐγενῶν καί εὐσεβῶν ψυχῶν τὸ θεωροῦν προνόμιον καὶ τιμήν των μεγάλην νὰ ὑπηρετοῦν ὡς ἐθελονταὶ ὑπὸ τὸν Σὲρ Οὐΐλφρεδ Γκρένφελ, τὸν 70-ετῆ ἥρωα τοῦ Λαμπραντόρ.

Η ΘΕΡΜΑΣΤΡΑ ΤΗΣ ΝΥΡΕΜΒΕΡΓΗΣ

Διήγημα

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ τῆς Ouida)

(συνέχεια καὶ τέλος)

Ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ὁ Αὔγουστος ᾐσθάνθη ὅτι ὁ ἀὴρ ὁ εἰσερχόμενος διὰ τῆς κορυφῆς τῆς θερμάστρας ἦτο θερμότερος. Ἡ θερμάστρα εὑρίσκετο πλέον ἐντὸς κατῳκημένης οἰκίας, καλῶς θερμαινομένης. Καὶ μετ᾽ ὀλίγον ἐννόησεν ὅτι οἱ ἀχθοφόροι ἀνέβαινον μίαν μεγάλην κλίμακα βαστάζοντες τὴν θερμάστραν καὶ βαδίζοντες μὲ βῆμα ρυθμικὸν καὶ συντονισμένον εἰς τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος. Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸ β΄. πάτωμα, ἐπροχώρησαν ἐπὶ ἀρκετὸν διάστημα, καὶ ἐπειδὴ τὰ βήματά των δὲν ἐκρότουν, ἠννόησεν ὅτι ἐβάδιζον ἐπάνω εἰς ταπητοστρωμένην ἔκτασιν. Ἐπὶ τέλους, ἐστάθησαν καὶ μία φωνὴ τοὺς διέταξε νὰ ἀποθέσουν τὴν θερμάστραν κατὰ γῆς. Ἔπειτα ἤκουσεν ἐλαφρὸν τὸν κρότον τῶν ἀπερχομένων ἀχθοφόρων καὶ ἐπῆλθε μεγάλη ἡσυχία.

Ὁ Αὔγουστος ὑπέθεσε τότε ὅτι εὑρίσκεται εἰς κάποιον μουσεῖον, καθὼς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶχεν ἰδεῖ τὸ προηγούμενον ἔτος εἰς τὸ Ἴνσπρουκ. Δὲν ἐτόλμησε νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν τῆς θερμάστρας, ἀλλ᾽ ἐκύτταξε διὰ τῶν τορνευμάτων της καὶ εἶδε μίαν μεγάλην κεφαλὴν λέοντος ἀπὸ ἐλεφαντόδοντον, ἥτις ἔφερε χρυσοῦν στέμμα. Ἡ κεφαλὴ αὐτὴ ἐστόλιζε μίαν μεγάλην καὶ πολυτελῆ πολυθρόναν. Ὁ ἀὴρ τῆς αἰθούσης ἦτο θερμὸς καὶ εὐωδίαζεν ἀπὸ ἄνθη.

— «Ποῦ βρέθηκαν τώρα ἄνθη;» ἐσκέφθη ὁ μικρός· «ἔχομεν Δεκέμβριον».

Αἴφνης ἤκουσε μακρόθεν μίαν ὡραίαν καὶ ἁρμονικὴν μουσικήν, ὡσὰν ἀπὸ μεγάλο ὄργανον κάποιας ἐκκλησίας, συνοδευόμενον ὑπὸ ὡραίας χορῳδίας. Ὁ Αὔγουστος τότε ἤρχισε νὰ πιστεύῃ ὅτι εὑρίσκετο ὄχι εἰς μουσεῖον ἀλλ᾽ εἰς τοὺς οὐρανούς.

—«Μήπως ἐφθάσαμεν εἰς τὸν Παράδεισον;» ἐσκέπτετο, ἀγνοῶν ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὴν Βέργην, τὸ ἐξοχικὸν ἀνάκτορον τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας, καὶ ὅτι ἡ ὡραία μουσική, τὴν ὁποίαν ἤκουεν, ἦτο ἀπὸ τὸ μελόδραμα «Πάρσιφαλ» καὶ ἐπαίζετο ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ τοῦ διασήμου συνθέτου Βάγνερ.

Μετ᾿ ὀλίγον ἤκουσεν ἐλαφρὰ βήματα νὰ πλησιάζουν πρὸς τὴν θερμάστραν καὶ μία ἀνδρικὴ φωνὴ εἶπεν:

—᾿Α! ῎Εξοχον! Εἶναι χωρὶς ἄλλο ἔργον τοῦ Χιρσφῶγκελ!»

Καὶ ὁ ὁμιλῶν ἔκαμε τὸν γύρον τῆς θερμάστρας, μὲ διαφόρους ἀναφωνήσεις, καθὼς ἀνεκάλυπτε νέας ὡραιότητας εἰς τὰς λεπτομερείας αὐτῆς. ᾿Επὶ τέλους ἐστάθη ἔμπροσθεν τῆς κυρίας προσόψεως τῆς θερμάστρας καὶ ἁπλώσας ἤνοιξε τὴν θυρίδα της καὶ ἔσκυψε νὰ κυττάξῃ ἐντὸς αὐτῆς. Εἶδεν ἀμέσως τὸν Αὔγουστον, ὅστις ἦτο ἄναυδος ἐκ φόβου. Καὶ ὁ ἄγνωστος ἐφώναξε:

—«Τί εἶν᾿ αὐτό; Πῶς εὑρέθη αὐτὸ τὸ παιδὶ ἐδῶ μέσα;

Τότε ὁ Αὔγουστος, συνελθὼν ὀλίγον ἐκ τοῦ τρόμου του, ἐπήδησεν ἔξω ἀπὸ τὴν θερμάστραν, καὶ εὑρέθη ἐνώπιον εἰς ἕνα μεσήλικα κύριον μὲ παράστημα ἀριστοκρατικόν, καὶ ἔκφρασιν αὐστηρὰν μὲν ἀλλὰ καὶ μαρτυροῦσαν εὐγενῆ αἰσθήματα. ῎Εσπευσεν ὁ μικρὸς νὰ γονατίσῃ ᾿μπροστά του καὶ νὰ ἐναγκαλισθῇ τοὺς πόδας του, κράζων μὲ φωνήν, τὴν ὁποίαν διέκοπτον τὰ κλάμματα:

—«᾿Α! ἀφῆστέ με νὰ μείνω. Σᾶς ἱκετεύω, κύριε, ἀφῆστέ με νὰ μείνω κοντά του!» δεικνύων τὸν Χιρσφῶγκελ. ᾿Αμέσως πέντε ἢ ἓξ κύριοι, οἱ ὁποῖοι ἐστέκοντο ἐκεῖ πλησίον, ὥρμησαν ἐπάνω του, τὸν ἥρπασαν καὶ τὸν ἔσυραν βιαίως πρὸς τὰ ὀπίσω, λέγοντες εἰς αὐτὸν χαμηλοφώνως:

—«Σιωπή, ἀναιδέστατε! ἔτσι μιλοῦν στὸν βασιλέα;»

᾿Αλλ᾿ ὁ βασιλεὺς Λουδοβῖκος ἐπενέβη ἀμέσως. «᾿Αφήσατέ τον!» εἶπεν· «῞Ας μοῦ πῇ τί εἶναι καὶ τί θέλει! Καϋμένο παιδί! εἶναι τόσον μικρός!» ᾿Εννοεῖται ὅτι μὲ τὴν προσταγὴν τοῦ βασιλέως, οἱ αὐλικοί, παρὰ τὴν θέλησίν των, ἀφῆκαν τὸν Αὔγουστον ἐλεύθερον. Καὶ αὐτός, ὅλος μουντζουρωμένος ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς θερμάστρας καὶ ζαλισμένος ἀπὸ τὴν κούρασιν, τὴν πεῖναν καὶ τὴν δίψαν, ἐστάθη διὰ μίαν στιγμὴν σιωπηλός, κυττάζων γύρω του τὴν ὡραίαν καὶ μεγάλην αἴθουσαν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο, καὶ τὸν βασιλέα, ὅστις τὸν παρετήρει μὲ μειδίαμα καλοκάγαθον. ᾿Επὶ τέλους ὁ βασιλεὺς ἔλυσε τὴν σιωπήν, λέγων:

—«Παιδί μου, πῶς εὑρέθης μέσα εἰς αὐτὴν τὴν θερμάστραν; Μὴ φοβοῦ. εἰπέ μοι τὴν ἀλήθειαν. ᾿Εγὼ εἶμαι ὁ βασιλεύς!»

῾Ο Αὔγουστος μὲ αἴσθημα βαθυτάτου σεβασμοῦ ἔρριψε κατὰ γῆς τὸν τριμμένον πῖλόν του καὶ ἥνωσε τὰ μικρά του μαυρισμένα χέρια ἱκετευτικῶς. Τόσον κατείχετο ἀπὸ τὴν ἔμμονον ἰδέαν του, ὥστε οὔτε φόβον ᾐσθάνετο οὔτε ἐντροπήν· ἡ πρὸς τὸν Χιρσφῶγκελ ἀγάπη του ἦτο τόσον μεγάλη, ὥστε οὔτε τὸ μεγαλεῖον τῆς παρουσίας τοῦ βασιλέως δὲν τοῦ ἔκαμνεν ἐντύπωσιν μεγάλην. Μόνον χαρὰν ᾐσθάνετο ἀκούων ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ βασιλεύς. Οἱ ἀγαθοὶ Τυρολέζοι ἦσαν πάντοτε ἀφωσιωμένοι ὑπήκοοι τοῦ βασιλέως των καὶ τὸν ἐθεώρουν ὡς ἀπολύτως καλὸν καὶ δίκαιον.

—«Μεγαλειότατε βασιλεῦ!» ἤρχισε νὰ λέγῃ ὁ Αὔγουστος μὲ τρέμουσαν

φωνήν· «αὐτὸς ἐδῶ ὁ Χιρσφῶγκελ» (καὶ ἔδειξε τὴν θερμάστραν) ἦτον 'δικός μας καὶ τὸν ἀγαπούσαμεν ὅλην μας τὴν ζωήν. Ἀλλὰ ὁ πατέρας μου, ἐπειδὴ ἦτο πτωχὸς καὶ χωρὶς ἐργασίαν, τὸν ἐπούλησε. Καὶ ὅταν εἶδα ὅτι θὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ σπίτι μας, μοῦ ἦλθε 'σὰν τρέλλα καὶ ἀπεφάσισα νὰ πάω μαζύ του, διὰ νὰ μὴ τὸν χωρισθῶ. Καὶ χθὲς τὴν νύκτα ἐμίλησε καὶ εἶπε πολλὰ ὡραῖα πράγματα. Εἶπεν ὅτι ἔζησε πειὸ εὐτυχισμένος μέσα εἰς τὸ φτωχικό μας σπίτι παρὰ εἰς κανὲν λαμπρὸν ἀνάκτορον, διότι εἰς ἐμᾶς εὕρισκεν ἀγάπην. Καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ ἀφήσετε νὰ μείνω κοντά του. Θὰ πηγαίνω κάθε πρωῒ νὰ κόβω τὰ ξύλα διὰ νὰ τὸν ἀνάβω. Ἀφ' ὅτου ἐμεγάλωσα, ἄλλος κανεὶς δὲν ἐφρόντισε διὰ τὰ ξύλα του, καὶ μὲ ἀγαπᾷ—τὸ εἶπε χθὲς τὸ βράδυ!».

Ἐδῶ ὁ Αὔγουστος ἐσταμάτησε, διότι ἡ φωνή του διεκόπη ἀπὸ λυγμοὺς καὶ τὰ δάκρυά του ἔρρεον, καθὼς ἐσήκωσε τὰ μάτια του πρὸς τὸν βασιλέα. Ὁ βασιλεὺς Λουδοβῖκος εἶχε ψυχὴν ποιητοῦ καὶ ἀγαθοῦ φιλοσόφου καὶ τὰ ἀφελῆ λόγια τοῦ μικροῦ χωρικοῦ τὸν συνεκίνησαν.

—«Πῶς ὀνομάζεσαι;» τὸν ἠρώτησεν.

—«Αὔγουστος Στρέλα· ὁ πατέρας μου λέγεται Ἰωάννης καὶ κατοικοῦμεν εἰς τὴν Χάλλην τῆς Ἰνντάλης».

—«Καὶ ἦλθες ἀπὸ τὸ Τυρόλον μέσα εἰς αὐτὴν τὴν θερμάστραν;»

—«Μάλιστα, Μεγαλειότατε, σεῖς εἶσθε ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος ἐσκέφθη νὰ κυττάξῃ μέσα ἀπὸ τὴν θυρίδα της!»

Ὁ βασιλεὺς ἐγέλασεν. Αἴφνης ἤλλαξεν ἡ ὄψις του.

—«Ποῖος ἠγόρασε τὴν θερμάστραν ἀπὸ τὸν πατέρα σου;» ἠρώτησεν.

—«Κἄτι ἔμποροι ἀπὸ τὸ Μόναχον», ἀπήντησεν ὁ Αὔγουστος, ὁμιλῶν τώρα μὲ θάρρος καὶ ἁπλότητα.

—«Πόσα τοῦ ἐπλήρωσαν; γνωρίζεις;»

— Διακόσια φιορίνια», ἀπεκρίθη ὁ μικρὸς μὲ στεναγμὸν ἀλλὰ καὶ μὲ κάποιον αἴσθημα ἐντροπῆς· «αὐτὸ ἦτο μεγάλο ποσὸν γιὰ μᾶς, διότι εἴμεθα πολλὰ παιδιὰ καὶ ὁ πατέρας εἶναι φτωχός».

Ὁ βασιλεὺς ἐστράφη τότε πρὸς τοὺς αὐλικούς του καὶ εἶπεν:

—«Οἱ ἔμποροι ἔφεραν μόνοι των τὴν θερμάστραν;»

Καὶ μαθὼν ὅτι ἦσαν ἀκόμη ἐντὸς τοῦ παλατίου, ἔστειλεν ἕνα ὑπηρέτην νὰ τοὺς φωνάξῃ. Τότε στραφεὶς πρὸς τὸν Αὔγουστον, τὸν ἐκύτταξε μὲ ἀγαθότητα καὶ τῷ εἶπεν:

—«Εἶσαι ὠχρός, μικρέ μου· ἀπὸ πότε ἔχεις νὰ φάγῃς;»

—«Εἶχα ἕνα ψωμὶ καὶ ἕνα λουκάνικον, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἐτελείωσα χθὲς τὸ μεσημέρι».

— Θέλεις νὰ φάγῃς κἄτι τι τώρα;»

—«Ἤθελα ὀλίγον νερὸ νὰ πίω, διότι ὁ λάρυγγάς μου εἶναι κατάξηρος».

Ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ φέρουν νερὸ καὶ κρασὶ καὶ μερικὰ πισκότα· ἀλλ' ὁ Αὔγουστος μόνον νερὸ ἠδυνήθη νὰ πίῃ, διότι εἶχε φοβερὰν δίψαν. Ἔπειτα ἐπλησίασε πάλιν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εἶπε:

—«Θὰ μὲ ἀφήσετε νὰ μείνω; θὰ μὲ ἀφήσετε;»

—«Περίμενε λίγο», ἀπεκρίθη ὁ βασιλεύς. Καὶ τότε αἴφνης τὸν ἠρώτησε:

— «Τί θέλεις νὰ γίνῃς ὅταν μεγαλώσῃς;»

— «Θέλω νὰ γίνω ζωγράφος, ὅπως ἦτον ὁ Αὐγουστῖνος Χιρσφῶγκελ», ἀπεκρίθη ὁ μικρός.

— «Ἐννόησα», εἶπεν ὁ βασιλεύς.

Ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἔφθασαν οἱ δύο ἔμποροι, τοὺς ὁποίους εἶχε καλέσει ὁ βασιλεύς. Ἦλθαν ὠχροὶ καὶ τρέμοντες, διότι εἶχον μάθει ἀπὸ τὸν αὐλάρχην ὅτι αὐτὸ τὸ παιδὶ εἶχε ταξιδεύσει ἀπὸ τὸ Τυρόλον ἐντὸς τῆς θερμάστρας καὶ ἐφοβοῦντο καὶ αὐτοὶ δὲν ἤξευραν τί μπορεῖ νὰ προκύψῃ ἀπ᾽ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν.

Ὁ βασιλεὺς τοὺς ἐκύτταξε μὲ αὐστηρὸν βλέμμα καὶ τοὺς ἀπέτεινε τὸν λόγον, ὄχι πλέον μὲ τὸν γλυκὺν τόνον, μὲ τὸν ὁποῖον ὡμίλησε πρὸς τὸν Αὔγουστον:

— «Σεῖς εἶσθε», ἠρώτησε, «ποῦ ἠγοράσατε αὐτὴν τὴν θερμάστραν ἀπὸ τὸν πατέρα αὐτοῦ τοῦ παιδίου διὰ διακόσια φιορίνια;»

— «Μάλιστα, Μεγαλειότατε», ἀπήντησαν τρέμοντες οἱ ἔμποροι.

— «Καὶ πόσα σᾶς ἐπλήρωσεν ὁ κύριος, ὁ ὁποῖος ἠγόρασε τὴν θερμάστραν διὰ λογαριασμόν μου;»

— «Δύο χιλιάδες φιορίνια, Μεγαλειότατε».

Ὁ βασιλεὺς ἐχαμογέλασεν. Ὁ αὐλικός, περὶ τοῦ ὁποίου ἠρώτησε τοὺς ἐμπόρους, ἔτυχε νὰ μὴ ἦναι παρὼν ἐκείνην τὴν ὥραν. Ἦτο ἄνθρωπος τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ βασιλέως καὶ πολλάκις ἠγόραζε δι᾽ αὐτὸν καλλιτεχνικὰ ἔργα. Τὴν θερμάστραν ἐδήλωσεν εἰς τὸν βασιλέα ὅτι τὴν εἶχε πληρώσει ἕνδεκα χιλιάδας φιορίνια καὶ ἐφανερώνετο τώρα ὡς καταχρασθεὶς τὸν κύριόν του ἐννέα χιλιάδας φιορίνια! Ἀλλ᾽ ὁ βασιλεὺς ἦτο μέγας φιλόσοφος καὶ δὲν τῷ ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωσιν ἡ κατάχρησις αὕτη τῆς ἐμπιστοσύνης του. Ἐστράφη πρὸς τοὺς ἐμπόρους καὶ εἶπε:

— «Θὰ μετρήσετε ἀμέσως εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ τοῦ παιδίου χίλια φιορίνια. Σᾶς φθάνουν τὰ ἄλλα χίλια διὰ τὰ ἔξοδα καὶ τοὺς κόπους σας. Εἶσθε ἀχόρταστοι πανοῦργοι καὶ νὰ ἦσθε εὐχαριστημένοι ὅτι δὲν θὰ πᾶτε εἰς τὰς φυλακάς!» Καὶ διὰ νεύματος τοὺς ἀπέπεμψε, διατάξας ἕνα τῶν αὐλικῶν του νὰ φροντίσῃ ὅπως πληρώσουν τὰ χίλια φιορίνια εἰς τὸν Ἰωάννην Στρέλα τῆς Χάλλης.

Ὁ Αὔγουστος ἤκουσεν ὅλα αὐτὰ ὡς νὰ ὠνειρεύετο. Ἠσθάνθη μίαν ἀνακούφισιν ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι μὲ αὐτὰ τὰ χίλια φιορίνια ὁ πατέρας δὲν θὰ εἶχε πλέον ἀνάγκην νὰ ἐργάζεται εἰς τὸ ἁλατωρυχεῖον, καὶ τὰ παιδιὰ τώρα θὰ εἶχαν νὰ φάγουν καὶ νὰ ἐνδυθοῦν. Ἀλλ᾽ εὐθὺς ὡς μαχαιριὰ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν σκέψιν του τὸ ὅτι ὁ Χιρσφῶγκελ οὕτως ἢ ἄλλως εἶχε πωληθῇ ἀμετακλήτως. Ἆρά γε θὰ ἔστεργεν ὁ βασιλεὺς νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ μένῃ κοντὰ εἰς τὴν ἀγαπητὴν θερμάστραν, νὰ τὴν περιποιῆται καὶ νὰ τὴν βλέπῃ κάθε ἡμέραν;

Καὶ πάλιν γονατίσας μπροστὰ εἰς τὸν βασιλέα καὶ ἑνώνων τὰς χεῖράς του παρακλητικῶς, ἐτραύλισε: «Σᾶς παρακαλῶ!..... σᾶς παρακαλῶ!.....»

Ὁ βασιλεὺς στραφεὶς τὸν ἐκύτταξε μὲ ἀγαθὸν μειδίαμα.

— «Σήκω, παιδί μου», τοῦ εἶπεν· «μόνον εἰς τὸν Θεὸν νὰ γονατίζῃς. Θέλεις νὰ μείνῃς κοντὰ εἰς τὸν φίλον σου τὸν Χιρσφῶγκελ, τὴν θερμάστραν; Σοῦ τὸ ἐπιτρέπω. Ναί, θὰ μείνῃς εἰς τὴν αὐλήν μου καὶ θὰ σπουδάσῃς τὴν ζωγραφικήν. Πρέπει νὰ ἀναπτυχθῇς ἀξίως τοῦ πόθου σου τοῦ νὰ γίνῃς ζωγράφος

σὰν τὸν Αὐγουστῖνον Χιρσφῶγκελ. Κύτταξε νὰ βγῇς νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος ἀπὸ τὴν Σχολὴν τῶν Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Μονάχου. Καὶ τότε, ὅταν θὰ φθάσῃς εἰς τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας σου, ἐὰν εἰργάσθῃς πιστῶς καὶ ἐφάνῃς ἄξιος, θὰ σοῦ χαρίσω καὶ τὴν θερμάστραν τῆς Νυρεμβέργης, τὴν ὁποίαν τόσον πολὺ ἀγαπᾷς. Μάλιστα, θὰ τὸ γράψω εἰς τὴν διαθήκην μου, ὥστε καὶ ἐὰν ἐγὼ ἀποθάνω πρὸ τοῦ νὰ ἐνηλικιωθῇς, ὁ διάδοχός μου θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ σὲ βοηθῇ νὰ τελειώσῃς τὰς σπουδάς σου καὶ θὰ σοῦ δώσῃ τὴν θερμάστραν! Καὶ τώρα πήγαινε μὲ αὐτὸν τὸν κύριον καὶ μὴ φοβοῦ! Κάθε πρωῒ ἐμπορεῖς νὰ ἀνάπτῃς τὴν θερμάστραν, δὲν θὰ κόπτῃς ὅμως καὶ τὰ ξύλα!»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ βασιλεὺς Λουδοβῖκος ἐξέτεινε τὴν χεῖρά του πρὸς τὸν Αὔγουστον· οἱ δὲ αὐλικοὶ προσεπάθησαν νὰ τοῦ δείξουν πῶς πρέπει νὰ κάμῃ ὑπόκλισιν καὶ νὰ φιλήσῃ τὸ χέρι τοῦ βασιλέως. Ἀλλ' ὁ μικρός, ἀπὸ τὴν χαράν, ἥτις ἐπλημμύριζεν εἰς τὴν ψυχήν του, δὲν ἐννόησε τίποτε. Ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατά του, ἀγκάλιασε τὰ γόνατα τοῦ βασιλέως καὶ τὰ κατεφίλησεν, ἕως οὗ ἐλιποθύμησεν ἀπὸ τὴν συγκίνησιν καὶ τὴν ἐξάντλησίν του καὶ ἔπεσε κατὰ γῆς ἀναίσθητος. Ἀλλ' ἐνῷ ἔχανε τὰς αἰσθήσεις του, τοῦ ἐφάνη ὅτι ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ ἀγαπητοῦ Χιρσφῶγκελ, λέγουσαν: «Φανοῦ ἄξιος!»

Ὁ Αὔγουστος διῆλθε εὐτυχῆ τὰ ἔτη τῶν σπουδῶν του ἐν Μονάχῳ, καταγινόμενος μὲ ἐνθουσιασμὸν εἰς τὰς καλλιτεχνικάς του ἀσκήσεις καὶ ἐπισύρων τὸν ἔπαινον τῶν καθηγητῶν του. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἐτῶν αὐτῶν, εἰς τὰς διακοπὰς ἐπεσκέπτετο τὴν Χάλλην καὶ διήρχετο εὐτυχεῖς ἡμέρας μὲ τὰ ἀδέλφια του, τὰ ὁποῖα τώρα ἔζων ἀνέτως μὲ τὰ χρήματα, ἅτινα ἔλαβεν ὁ πατέρας των.

Εἰς τὴν θέσιν τοῦ Χιρσφῶγκελ εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς οἰκίας των ὑπῆρχε τώρα μία μεγάλη λευκὴ θερμάστρα τοῦ Μονάχου, ἡ ὁποία τοὺς ἐζέσταινε τὸν χειμῶνα, δῶρον καὶ αὐτὴ τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν Θεοδώραν. Εἰς κάθε του ἐπίσκεψιν εἰς τὴν Χάλλην ὁ Αὔγουστος δὲν παρέλειπε νὰ πηγαίνῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ νὰ κάμνῃ προσευχὴν εὐχαριστήριον πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὴν καλὴν ἔκβασιν τοῦ ἀλλοκότου ἐκείνου ταξειδίου του ἐντὸς τῆς θερμάστρας.

Ἐπὶ τέλους ἦλθεν ἡ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Αὔγουστος ἀπεφοίτισε τῆς Σχολῆς τῶν Καλῶν Τεχνῶν πτυχιοῦχος μὲ λαμπρὸν βαθμὸν καὶ ταχέως ἀπέκτησε φήμην εἰς τὴν πατρίδα του ὡς εἷς τῶν ἀρίστων ζωγράφων τῆς ἐποχῆς του. Ὁ βασιλεὺς Λουδοβῖκος, πιστὸς εἰς τὴν ὑπόσχεσίν του, τῷ ἐδώρησε κατὰ τὴν ἐνηληκίωσίν του τὸν ἀγαπητὸν Χιρσφῶγκελ, τὸν ὁποῖον καὶ ἐγκατέστησεν εἰς τὴν ἐν Μονάχῳ οἰκίαν του, ὅπου, ἀφοῦ ἐνυμφεύθη, συχνὰ τὸν ἐπεσκέπτοντο αἱ ἀδελφαὶ καὶ οἱ ἀδελφοί του.

Ὅσον δι' ἐκεῖνο τὸ παράδοξον ὄνειρον ποῦ εἶδεν εἰς τὴν ἀποθήκην τοῦ Μονάχου, ὁ Αὔγουστος οὐδέποτε ἤθελε νὰ παραδεχθῇ ὅτι ἦτον ὄνειρον, ἀλλὰ διισχυρίζετο ὅτι τῷ ὄντι εἶδε πᾶν ὅ,τι ἔλαβε χώραν καὶ ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Χιρσφῶγκελ. Καὶ ποῖος δύναται νὰ ἀποδείξῃ τὸ ἐναντίον; Διότι τί ἄλλο εἶναι τὸ τάλαντον τοῦ καλλιτέχνου καὶ τοῦ ποιητοῦ, εἰμὴ τὸ νὰ βλέπῃ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι δὲν βλέπουν, καὶ νὰ ἀκούῃ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα οἱ ἄλλοι δὲν ἀκούουν;

ΤΕΛΟΣ

ΕΝ ΣΩΜΑ ΕΣΜΕΝ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩι ΙΗΣΟΥ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

(Ἱδρυθεὶς τῷ 1846)

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

2—9 Ἰανουαρίου 1938.

Πρὸς πάντας τοὺς ἐν πάσῃ χώρᾳ ἐπικαλουμένους τὸν Θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ ἐν Χριστῷ,

Κατὰ τὰ ἑκατὸν περίπου ἔτη, καθ' ἃ ὁ ἡμέτερος Σύνδεσμος προσκαλεῖ τοὺς πιστοὺς Χριστιανοὺς εἰς προσευχήν, οὐδέποτε ὑπῆρξε τόση ἡ ἀνάγκη τῆς παγκοσμίου προσευχῆς, ὅση παρουσιάζεται κατὰ τὸ νέον τοῦτο ἔτος, εἰς τὸ ὁποῖον εἰσερχόμεθα. Αἱ Χριστιανικαὶ δυνάμεις ἀντιμετωπίζουν καθ' ὅλον τὸν κόσμον πρωτοφανῆ κατάστασιν. Βεβαίως αἱ παρουσιαζόμεναι εὐκαιρίαι εἶναι ἄνευ προηγουμένου.

Παρόμοιαι εὐκαιρίαι δὲν ἀναφέρονται εἰς τὰ χρονικὰ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως. Ὑπῆρξαν καιροί, ὅτε εἰς ὡρισμένα μέρη τοῦ κόσμου, αἱ θύραι ἦσαν ἠνεφγμέναι ὡς καὶ σήμερον, ἀλλ' οὐδέποτε ὑπῆρξεν εὐκαιρία καθ' ἣν ταυτοχρόνως εἰς ὅλας τὰς ἠπείρους καὶ εἰς τόσην μεγάλην ἔκτασιν ἑκάστης ἠπείρου, αἱ θύραι ἦσαν ἀνοικταὶ εἰς τὸ φιλικὸν καὶ οἰκοδομητικὸν ἔργον τοῦ Χριστιανισμοῦ, καθὼς εἶναι κατὰ τὴν παροῦσαν στιγμήν.

Χωρὶς ἀμφιβολίαν οἱ Χριστιανοὶ καλοῦνται σήμερον νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ μίαν κατάστασιν, ἡ ὁποία εἶναι κυριολεκτικῶς παγκόσμιος. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, διὰ τῶν ὀπαδῶν Του, οἵτινες ὁμολογοῦν τὴν θεότητά Του, δύναται νὰ ἀνταποκριθῇ πρὸς τὰς ἀνάγκας ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου, καὶ εἰς Αὐτὸν ἀποβλέπομεν μετὰ πίστεως καὶ ἐλπίδος, κλίνοντες γόνυ λατρείας πρὸ τοῦ Ὀνόματός Του.

Ἡ κατάστασις τοῦ κόσμου παρουσιάζει ἐπίσης ἐπείγουσαν ἀνάγκην ἄνευ προηγουμένου. Ἡ σκέψις, ὅτι πᾶν ὅ,τι πράξωμεν ὀφείλομεν νὰ τὸ πράξωμεν ταχέως, πρέπει νὰ κυριαρχῇ εἰς τὰς προσευχάς μας, εἰς τὰ σχέδιά μας, εἰς τὴν μετὰ θυσιῶν δρᾶσιν μας. Ἡ κατάστασις εἶναι ἐπείγουσα ὅσον οὐδέποτε πρότερον, ἕνεκα τοῦ αὐξανομένου ἐθνικιστικοῦ πνεύματος, φυλετικοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῶν προκαταλήψεων. Εἶναι ἐπείγουσα προσέτι διότι ὁ κόσμος, Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, εὑρίσκεται εἰς τοιαύτην εὔπλαστον κατάστασιν ὥστε νὰ ἀπαιτῆται ἢ ἡ ἄμεσος διαμόρφωσίς του ἢ ἡ καταστροφή του. Ποίαν διαμόρφωσιν θὰ λάβῃ ὁ νέος κόσμος; Θὰ ἐπικρατήσουν ὁ ἐγωϊσμός, ὁ ὑλισμὸς καὶ τὸ φιλοπόλεμον πνεῦμα, ἢ ἀντιθέτως ὑψηλὰ ἰδανικά, ἀνιδιοτέλεια, Χριστιανικὴ ὑπηρεσία καὶ οἰκοδομητικὴ συνεργασία;

Ἂς εὐχαριστήσωμεν τὸν Θεόν, διότι ἡ κατάστασις τοῦ κόσμου εἶναι ἄνευ προηγουμένου κατεπείγουσα καὶ λόγῳ τοῦ τόσον αἰσθητῶς αὐξανομένου πνευματικοῦ ἐνδιαφέροντος εἰς χώρας διαφόρους Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως.

Σοβαρώτερος λόγος διὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ὑπὲρ ἀλλήλων προσευχὴν εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ κατάστασις τοῦ κόσμου παρουσιάζει κινδύνους ἄνευ προηγουμένου. Τοῦτο ὀφείλεται ἐν μέρει εἰς τὴν καταστρεπτικὴν ἐπίδρασιν, ἣν εἶχεν ὁ Δυτικὸς λεγόμενος πολιτισμός μας, εἰς χώρας καὶ φυλὰς ὀλιγώτερον ὠργανωμένας. Ὀφείλεται ἐπίσης εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὰς ἡμέρας μας ἠγέρθησαν αἱ πλέον ἀπαίσιαι ἀντιθρησκευτικαὶ κινήσεις, συναγωνιζόμεναι εἰς τὴν κατάκτησιν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἰδιαιτέρως τῆς νεότητος.

Ἓν ἄλλο γεγονός. ὅπερ καθιστᾷ τὸν κίνδυνον ἔτι σοβαρώτερον, εἶναι τὸ ὅτι ἡ ἐρχομένη γενεὰ ἀπέρριψε τοὺς θρησκευτικοὺς καὶ κοινωνικοὺς περιορισμοὺς οἵτινες συνεκράτησαν τοὺς προγενεστέρους ἐπὶ αἰῶνας—γενεά, ἡ ὁποία κατὰ τὸ πλεῖστον στερεῖται παραδεδεγμένων, ἀλανθάστων ἀρχῶν. Ἂν προσθέσωμεν εἰς τοὺς κινδύνους τούτους τὰς ἀνησυχητικῶς αὐξανομένας εἰς τὰς ἡμέρας μας διαιρέσεις—εἰς τὰς οἰκονομικὰς καὶ διεθνεῖς σχέσεις ὡς καὶ εἰς τοὺς φυλετικοὺς ἀγῶνας—δὲν δυνάμεθα παρὰ νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὴν σοβαρότητα τῆς παρούσης καταστάσεως, τὴν ὁποίαν ὡς Χριστιανοὶ καλούμεθα νὰ ἀντιμετωπίσωμεν.

Ἐνώπιον μιᾶς τοιαύτης καταστάσεως οὐδὲν ἄλλο θὰ ἰσχύσῃ πλὴν τῆς ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πεύματος. Ἔχομεν ἀνάγκην ὑπερφυσικῆς σοφίας, ὑπερφυσικῆς ἀγάπης, ὑπερφυσικῆς δυνάμεως. Ἡ ἀνάγκη αὕτη θὰ πληρωθῇ μόνον δι' ἡνωμένων μετὰ πίστεως προσευχῶν.

Προσκαλοῦμεν ὅθεν πάντας τοὺς Χριστιανοὺς πάσης ἀποχρώσεως, ἐκ παντὸς ἔθνους, τοὺς μακρὰν καὶ τοὺς πλησίον, νὰ θέσωσιν εἰς ἐνέργειαν τὸ ἐν αὐτοῖς χάρισμα τῆς προσευχῆς. Ἂς ἀφιερωθῶμεν κατὰ τὴν προσεχῆ Ἑβδομάδα τῆς Παγκοσμίου Προσευχῆς, ἀτομικῶς εἷς ἕκαστος ἐν τῷ ταμείῳ του καὶ ἀπὸ κοινοῦ καθ' ὁμάδας καὶ ἐν ἐκκλησίαις, εἰς τὸ τελεσφόρον τοῦτο καὶ ἀληθῶς Χριστιανικὸν μέσον τῆς προσευχῆς.

Διατελοῦμεν

Σύνδουλοι ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ

(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαὶ 2 ἀρχιεπισκόπων καὶ 34 ἐπισκόπων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας (Ἀγγλίας, Σκωτίας καὶ Ἰρλανδίας), 13 προέδρων τῶν Γεν. Συνόδων τῶν Πρεσβυτερικῶν, Κοινοτικῶν, Μεθοδιστικῶν καὶ Βαπτιστικῶν Ἐκκλησιῶν, τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Στρατοῦ τῆς Σωτηρίας, τῶν Γραμματέων τῶν δύο Βιβλικῶν Ἑταιριῶν (Βρεττανικῆς καὶ Σκωτικῆς) ὡς καὶ τῆς Φυλλαδικῆς Ἑταιρίας, 15 Γεν. Γραμματέων διαφόρων ἱεραποστολικῶν Ἀδελφοτήτων καὶ τῆς Παγκοσμίου Ἑνώσεως Κυριακῶν Σχολείων, τοῦ Προέδρου τῆς Παγκοσμίου Ἑνώσεως Διεθνοῦς φιλίας διὰ μέσου τῶν Ἐκκλησιῶν, τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Χριστιαν. Φοιτητικῆς Κινήσεως, τοῦ Προέδρου τῶν Χ.Α.Ν. Μεγ. Βρεττανίας, τοῦ Γεν. Γραμματέως τοῦ Χριστιανικοῦ Συνδέσμου Κυριῶν καὶ Δεσποινίδων καὶ τοῦ Προεδρείου τοῦ Παγκοσμίου Εὐαγγελικοῦ Συνδέσμου).

Ἐκ τῶν Γραφείων τοῦ Παγκοσμίου Εὐαγγελικοῦ Συνδέσμου
19 Russell Square, London.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1938

Κυριακή, 2 Ἰανουαρίου.

Θέματα διὰ κηρύγματα:

—«Ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ» (Πράξ. β'. 1).

—«Εἰς ἐμὲ δὲ μὴ γένοιτο νὰ ἁμαρτήσω εἰς τὸν Κύριον, ὥστε νὰ παύσω ἀπὸ τοῦ νὰ δέωμαι ὑπὲρ ὑμῶν!» (Σαμουὴλ Α'. ιβ'. 23).

—«Καὶ ἐθαύμασεν ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ὁ μεσιτεύων» (Ἡσα. νθ' 16).

—«Ζῶν πάντοτε διὰ νὰ μεσιτεύῃ ὑπὲρ αὐτῶν» (Ἑβρ. ζ'. 25).

—«Παρακαλέσατε λοιπὸν τὸν Κύριον τοῦ θερισμοῦ, διὰ νὰ ἀποστείλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ» (Ματθ. θ'. 38).

—«Διότι πρέπει νὰ βασιλεύσῃ» (Α'. Κορ. ιε'. 25).

Δευτέρα, 3 Ἰανουαρίου.

Εὐχαριστία καὶ Δέησις.

Εὐχαριστία; Διὰ τὴν πιστὴν μαρτυρίαν τῆς Ἐκκλησίας καθ' ὅλον τὸν κόσμον παρὰ τὰς σοβαρὰς ἀντιδράσεις καὶ τοὺς διωγμούς. Διὰ τὰς ὑπαρχούσας πολλὰς εὐκαιρίας πρὸς θετικὴν Χριστιανικὴν δρᾶσιν.

Διὰ τὰς ἁπτὰς ἀποδείξεις ἐξαπλώσεως τοῦ Εὐαγγελίου ἐν Ἀνατολῇ καὶ Δύσει.

Δέησις; Ὑπὲρ ἡνωμένης σκέψεως, ἡνωμένης μελέτης καὶ συντονισμένης δράσεως τῶν ἁπανταχοῦ Χριστιανικῶν δυνάμεων.

Ὑπὲρ κατισχύσεως τῶν δυνάμεων τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀνιδιοτελείας.

Ὑπὲρ ἐκχύσεως εἰς πᾶσαν χώραν τοῦ πνεύματος τῆς νικώσης προσευχῆς.

Περικοπαὶ πρὸς ἀνάγνωσιν: Λουκ. ια'. 1—13, Ψαλμ. ρμε'. 1—14.

Τρίτη, 4 Ἰανουαρίου.

Ὑπὲρ τῆς Παγκοσμίου Ἐκκλησίας.

Εὐχαριστία: Διὰ τὴν καταφανῆ καὶ καρποφόρον εὐαγγελιστικὴν δρᾶσιν εἰς διαφόρους χώρας Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. Διὰ τὴν ἐμφάνισιν νέων Χριστιανῶν ἡγετῶν σκέψεως καὶ δράσεως.

Διὰ τὴν σοβαρὰν δοκιμασίαν, τὴν ὁποίαν Χριστιανοὶ διαφόρων Ἐκκλησιῶν εἰς πολλὰς χώρας ἀντιμετώπισαν, καὶ διὰ τὴν θριαμβευτικὴν καρτερίαν τὴν ὁποίαν ἐπέδειξαν.

Δέησις: Ὑπὲρ στενωτέρας συνεργασίας μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν. Ὑπὲρ ἐνεργοῦ συμμετοχῆς περισσοτέρων Χριστιανῶν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐξαπλώσεως τῆς Βασιλείας τοῦ Χριστοῦ.

Ὑπὲρ αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ ἐκείνων, οἵτινες ἑρμηνεύουν καὶ ὑπερασπίζουν τὴν Χριστιανικὴν πίστιν διὰ λόγου καὶ γραφίδος.

Ἀναγνώσματα: Ἐφεσ. θ'. 11—22, Ἀποκ. ζ'. 9—17.

Τετάρτη, 5 Ἰανουαρίου.

Ὑπὲρ τῶν Ἐθνῶν τῆς Γῆς.

Εὐχαριστία: Διὰ τὴν ἀποσόβησιν τῆς συμφορᾶς νέου πολέμου παρὰ τὰς ἐπιτεινομένας ἐπιμόνους φήμας.

Διὰ τὸν ἀριθμὸν ἐκείνων, οἵτινες γραπτῶς καὶ προφορικῶς συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς συνεννοήσεως, καλῆς πίστεως καὶ συνεργασίας τῶν ἐθνῶν.

Διὰ τὴν στροφὴν τῶν νέων γενεῶν πρὸς τὰ ἰδανικὰ τῆς εἰρήνης ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν πολλῶν Χριστιανικῶν κινήσεων μεταξὺ τῆς νεότητος, καὶ τὴν προσήλωσιν αὐτῶν εἰς τὴν προσευχὴν «Ἐλθέτω ἡ Βασιλεία Σου».

Δέησις: Ὅπως ὅλαι αἱ ὀργανώσεις, αἱ δρῶσαι μεταξὺ τῶν νέων, ἀποβλέπουν εἰς τὴν καλλιέργειαν διεθνοῦς ἀντιλήψεως, διεθνοῦς καρδίας καὶ διεθνοῦς θελήσεως

Ἀναγνώσματα: Ψαλμ. μς'., Ματθ. ε'. 1—12.

Πέμπτη, 6 Ἰανουαρίου.

Ὑπὲρ τῶν Χριστιανικῶν Ἱεραποστολῶν.

Εὐχαριστία: Διότι ἡ πρὸς τὸν Χριστὸν κίνησις τῶν μὴ Χριστιανικῶν ἐθνῶν αὐξάνει εἰς ὄγκον.

Διότι αἱ νεώτεραι Ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας, Ἀφρικῆς καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς ἀναπτύσσονται εἰς πρωτοβουλίαν, εἰς συναίσθησιν τῆς εὐθύνης των, εἰς διοικητικὴν ἱκανότητα καὶ δύναμιν.

Δέησις: Ὅπως περισσότεροι ἐκ τῶν ἱκανωτέρων καὶ καλῶς κατηρτισμένων νέων καὶ νεανίδων, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀφιερωθῶσι μέχρι θανάτου εἰς τὸ ἱεραποστολικὸν στάδιον.

Ὅπως τὸ ἐν Χαγκόου τῆς Κίνας συνερχόμενον, κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1938, Παγκόσμιον Ἱεραποστολικὸν Συνέδριον ἀποβῇ ἔτι ὠφελιμώτερον τῶν προηγηθέντων τοιούτων Συνεδρίων ἐν Ἐδιμβούργῳ καὶ Ἱεροσολύμοις, καὶ καθοδηγήσῃ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὸ μέλλον ὅλας τὰς ἱεραποστολικὰς δυνάμεις. Ὅπως τὸ Διεθνὲς Ἱεραποστολικὸν Συμβούλιον, ὡς καὶ τὰ διάφορα Ἐθνικὰ Χριστιανικὰ Συμβούλια, συνεχίσωσι τὴν κοινὴν δρᾶσίν των ἐν πνεύματι ἀμοιβαιότητος.

Ἀναγνώσματα: Ματθ. θ'. 35-38, Α'. Κορ. ιβ'. 4-20.

Παρασκευή, 7 Ἰανουαρίου.

Ὑπὲρ Οἰκογενειῶν καὶ Ἐκπαιδευτηρίων.

Εὐχαριστία: Διὰ τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τῶν Κυριακῶν Σχολείων καθ' ὅλον τὸν κόσμον.

Διὰ τὴν αὐξανομένην προσοχήν, ἥτις δίδεται εἰς τὸ ζωτικὸν ζήτημα τῆς θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Διὰ τὴν παρατηρουμένην νέαν δημιουργικὴν διανόησιν εἰς τὴν ἀνωτέραν Χριστιανικὴν ἐκπαίδευσιν.

Διὰ τὴν αὐξανομένην ἀνησυχίαν μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν ἕνεκα τῆς χαλαρώσεως τῶν οἰκογειακῶν δεσμῶν, τῆς οἰκογενειακῆς λατρείας καὶ τῶν ἀκολουθούντων ὡς ἐκ τούτου δεινῶν διὰ τὴν νεολαίαν.

Δέησις: Ὅπως οἱ Χριστιανοὶ διδάσκαλοι καὶ καθηγηταὶ εἰς τὰ Σχολεῖα καὶ τὰ Πανεπιστήμια ἀσχολῶνται οὐχὶ μόνον μὲ τὴν ἀνάπτυξιν θεμάτων, ἀλλ' ἐπίσης καὶ περισσότερον μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς πίστεως τῶν μαθητῶν καὶ φοιτητῶν. Ὅπως ὁ Θεὸς μεταχειρισθῇ πᾶσαν κίνησιν μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν φοιτητῶν καὶ ἄλλων ὁμάδων τῆς σπουδαζούσης νεολαίας μὲ τὸν σκοπὸν ὅπως ὅλα μας τὰ ἐκπαιδευτήρια γίνωσιν ἰσχυρὰ κέντρα ὑπερασπίσεως καὶ διαδόσεως καθαροῦ καὶ δημιουργικοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἀναγνώσματα: Πράξ. κ'. 18-21, 28-35, Β' Τιμόθ. α'. 3-9, Α'. Τιμόθ. δ'. 6-16.

Σάββατον, 8 Ἰανουαρίου.

Ὑπὲρ ἐσωτερικῶν ἱεραποστολῶν καὶ εὐαγγελισμοῦ τῶν Ἰουδαίων.

Εὐχαριστία: Διὰ τὴν ἡρωϊκὴν καὶ μετ' αὐτοθυσίας προσφερομένην ὑπηρεσίαν ὑπὸ πολλῶν Χριστιανῶν εἰς δυσκόλους ἀγρούς, τόσον εἰς μικρὰς κοινότητας ὅσον καὶ εἰς τὰ ταραχώδη κέντρα τῶν μεγαλουπόλεων. Διὰ τὴν ἡγεσίαν, ἣν ἀνέλαβεν ἡ Διεθνὴς Ἐπιτροπὴ Χριστιανικῆς προσεγγίσεως τῶν Ἰουδαίων, πρὸς ἀνασκόπησιν καὶ ἀναθεώρησιν προγράμματος καὶ μέτρων διὰ τὸν εὐαγγελισμὸν τῶν Ἰουδαίων.

Δέησις: Ὑπὲρ ὅλων ὅσοι ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των δύνανται νὰ ρίψωσι φῶς καὶ φέρωσιν ἀνακούφισιν εἰς τὰς ζώνας τῶν παρεξηγήσεων, προστριβῶν καὶ διωγμῶν μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ ἄλλων φυλῶν, καθὼς καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις φυλετικῶν ἀνταγωνισμῶν.

Ὅπως ἐγερθοῦν περισσότεροι πραγματικοὶ ἡγέται, οἵτινες θὰ ἐπιδοθοῦν ἐπιτυχῶς εἰς τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων τῶν ἐσωτερικῶν ἱεραποστολῶν καὶ τὴν καλλιτέρευσιν τῆς καταστάσεως, ἡ ὁποία ἔχει φέρει εἰς ἀμηχανίαν πολλὰς Ἐκκλησίας ἐπὶ μακρὸν χρόνον—ἡγέται μὲ ὁραματισμόν, ἀντίληψιν, δημιουργικὴν ἱκανότητα, δύναμιν πρὸς συνεργασίαν, ἀφιλοκέρδειαν καὶ θάρρος.

Ἀναγνώσματα: Ρωμ. θ'. 30—ι'. 13, Ψαλμ. 142.

Κυριακή, 9 Ἰανουαρίου.

Θέμα διὰ κηρύγματα: ***Χριστιανικὴ ἑνότης.***

«Ἵνα πάντες ἓν ὦσι . . . καὶ πιστεύσῃ ὁ κόσμος ὅτι σὺ μὲ ἀπέστειλας» (Ἰωάννου ιζ'. 21).

Μεθ' ὃ θὰ τελεσθῇ ἁπανταχοῦ ἡ Εὐχαριστία, ἤτοι, τὸ Δεῖπνον τοῦ Κυρίου.